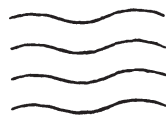

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 25ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 105 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2018

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Η ...άγραφη ιστορία των Αγράφων

Γράφει ο Λάμπρος
Τριβέλλας
lamproiv@gmail.com

Στις ιστορικές πηγές, ως λίκνο της μεγάλης ελληνικής επανάστασης του 1821 αναφέρεται η Πελοπόννησος και τα νησιά του Αιγαίου, και, εν μέρει, η Στερεά. Στις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας τα επαναστατικά γεγονότα αναφέρονται ακροθιγώς. Όσον αφορά τα Άγραφα, ορισμένοι ιστορικοί καταφεύγουν ακόμη και στο ψόγο και ισχυρίζονται ότι η επανάσταση άργησε να εκδηλωθεί. Χρειάστηκε να παρέλθουν πολλά χρόνια, ώσπου να αποκαλυφθούν τα διάφορα αρχεία, τα οποία αποκαθιστούν τη αλήθεια, η οποία, ασφαλώς, είναι διαφορετική.

Η επανάσταση στα Άγραφα άρχισε σχεδόν αμέσως με την κήρυξή της και στην υπόλοιπη Ελλάδα, δηλαδή την άνοιξη του 1821. Πρώτη έχουμε τη διακήρυξη του Κώστα Βελή - κατά κόσμο, Κώστας Στεργιόπουλος- ο οποίος έλαβε το ψευδώνυμο Βελής, διότι υπήρξε γραμματικός του γιού του Αλή πασά, Βελή. Ο Βελής απηύθυνε προκήρυξη από το Κεράσσοβο της Ευρυτανίας, στους καπεταναίους των Αγράφων, στην αρχή της επανάστασης, στις 10 Μαΐου 1821, η οποία έχει ως εξής:

"Ηλθεν η ώρα, με το θέλημα του Θεού, ν' απελευθερώσωμεν τη πατρίδα από την τουρκικήν τυραννίαν. Λοιπόν, άμα λάβετε

Λογοθέτης Ζώτος

Συνέχεια στην 3η σελ.

Σ' αυτό
το
φύλλο

θα
διαβά-
σετε...

1. Λάμπρος Τριβέλλας: "Η ...άγραφη ιστορία των Αγράφων"	σελ. 1-3
2. Βασίλης Καραγιάννης: "Παιδικές Αναμνήσεις"	σελ. 1-8
3. Γιώργος Κατσιούλας: "Εγκατάλειψη"	σελ. 1-4
4. Παναγιώτης Κατσιούλας: "Συνέβη στη βρύση Ιτάμου"	σελ. 1-3
5. Θωμάς Κίσσας: "Η Μάχη της Κορώνας"	σελ. 1-4
6. Άγγελος Ζαχαρόπουλος: "Διχόνοια: Η διαχρονική πληγή του Ελληνισμού"	σελ. 1-9
7. Πέτρος Παπαζαρκάδας: "Ο προμαχώνας του μικρού παιδιού" (συνέχεια)	σελ. 1-8
8. Σούλα Τόσκα-Κάμπα: "Μοιρολόγια από τη δημοτική μας ποίηση"	σελ. 2
9. Κώστας Ευ. Τζιμανιώπουλος: "Απαγωγή από τους αντάρτες (3η συν.)"	σελ. 5
10. Παροιμίες - Συνδρομές - Ποιήματα κ. ά.	σελ. 2
11. Προσέχουμε την υγεία μας "Σημάδια ότι το σώμα μας είναι νεότερο από την ηλικία μας"	σελ. 9
12. Η γιορτή των Θεοφανείων και η πίτα του Συλλόγου μας (εικόνες)	σελ. 6
13. Η ειρηνική περίοδος του μεσοπολέμου στη Ραχούλα (εικόνες)	σελ. 7
14. Η μόνα ή το κομπότσι;	σελ. 10
15. Τα πεσκέσια στο σουλτάνο και το... σκουληκιασμένο τυρί Άγράφων	σελ. 10
16. Τα ξερόδα του δεσπότη	σελ. 11
17. Τα ονόματα των ζώων	σελ. 11
18. Η φιλοπατρία του Πλαστήρα	σελ. 11
19. Τα αποκαλύπτερα του ανδριάντα του Γεωργίου Καραϊσκάκη	σελ. 12
20. Ο καθηγητής Χαλαμπάκης για το Ζωγλόπι	σελ. 12
21. Η μάστιγα των αγριόχοιρων	σελ. 12
22. Ηλίας Προβόπουλος: "Ενα σπίτι που ...ζεσταίνει"	σελ. 12
23. Von Karajan: "Τους παλιούς...καλούς καιρούς!"	σελ. 12
24. Μπάδε, Αντριά μ', μπάδε!	σελ. 12
25. Εγγραψαν για το φύλλο 104 στο F1B	σελ. 12

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Παλιές εικόνες από τη γειτονιά μου

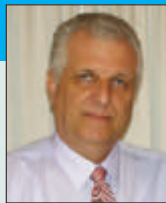
Γράφει ο
Βασίλης Χρ.
Καραγιάννης

Τώρα το χειμώνα και γενικά όλο το χρόνο αδυνατώ να προσφέρω οποιαδήποτε εργασία, λόγου προχωρημένου γήρατος. Τον ελεύθερο χρόνο που έχω, και είναι αρκετός, τον διαθέτω, τον δαπανώ, πρώτα στην προσωπική μου ενημέρωση γύρω από τα τρέχοντα γεγονότα διαβάζοντας τον τοπικό τύπο και ακούγοντας τα πρωινά δελτία ειδήσεων και την καθημερινή επικαιρότητα.

Αυτός ο χρόνος είναι φυσικά μικρός και κατ' ανάγκη τη δραστηριότητά μου την κατευθύνω στη μελέτη διαφόρων κυρίως

Συνέχεια στην 8η σελ.

ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ!

Γράφει ο Γιώργος
Δ. Κατσιούλας

Έχουμε γράψει πολλές φορές για τα προβλήματα του χωριού μας αλλά σε κανένα από αυτά δεν δόθηκε λύση. Θα το επιχειρήσουμε ακόμη μία φορά, μήπως και ευαισθητοποιηθεί κάποιος αρμόδιος και ασχοληθεί λίγο με το χωριό μας. Απαριθμούμε τα προβλήματα:

Σχολείο και Κοινοτικό κτήριο

Θα θέσουμε ως πρώτο πρόβλημα την κατάσταση του Σχολείου και του Κοινοτικού κτιρίου. Γράψαμε εδώ και ένα χρόνο και ενημερώσαμε τους αρμόδιους της Δημοτικής Αρχής, ότι το σχολείο και το Κοινοτικό κτίριο με την παραμικρή νεροποντή πλημμυρίζουν. Τους επισημάναμε ότι το

Συνέχεια στην 4η σελ.

Συνέβη στη βρύση Ιτάμου

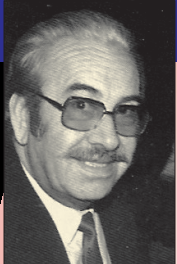

Γράφει ο
Παναγιώτης
Κατσιούλας

Την παραμονή της Αγίας Παρασκευής (25 Ιουλίου) του 1944 ειδοποιήθηκα ότι την επομένη έπρεπε να τεθώ στη διάθεση της οργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου του ΕΑΜ, που θα γινόταν στη βρύση του Ιτάμου. Εγώ τότε ήμουν δεκαέξι χρονών και βρισκόμουν στη θέση "Γιώτη" του Ιτάμου με τα γιδοπρόβατα. Σηκώθηκα χαράματα και ξεκίνησα για τον Ιταμο, που απείχε αρκετά χιλιόμετρα, μέσα από δύσβατα μονοπάτια. Αφού πέρασα τη Δρακότρυπα, πέρασα τη βραχοπλαγιά, ανάμεσα σε Δρακότρυπα και Παραθ'ράκια, ύστερα πήρα την κατηφόρα, έφτασα στην Κρανιά

Συνέχεια στην 3η σελ.

Η Μάχη της Κορώνας

Γράφει ο
Θωμάς Κίσσας

Διάβασα, ξαναδιάβασα, ματαδιάβασα την περιγραφή της μάχης της Κορώνας του στρατηγού Παπαζαρκάδα. Σύμφωνα μ' αυτά που διάβασα είδα στη μέση περίπου της 9ης σελίδας να γράφει:

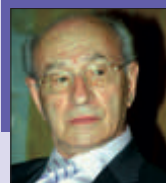
"Στον Παλιαλιά λεγόταν πως υπήρχε πύργος ανταρτών. Δεν

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΔΙΧΟΝΟΙΑ

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Γράφει ο
Άγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμος Δ'ντης της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής
τ. Γενικός Δ'ντης του
Υπουργείου Γεωργίας

Η διχόνοια βρίσκεται στο DNA των Ελλήνων. Φαίνεται δε ότι αποτελεί και μια πηγή του δυναμισμού τους, τουλάχιστον σύμφωνα με τη ρήση του "σκοτεινού φιλοσόφου" Ηρακλείτου : "πόλεμος πατήρ πάντων". Δεν είναι τυχαίο ότι οι αρχαίοι ήταν, ίσως, ο μοναδικός λαός στον κόσμο που είχε επινοήσει και λάτρευε μία θεότητα-προσωποποίηση της φιλονικίας και της διχόνοιας: την Έριδα. Κατά τον Όμηρο ήταν αδερφή και συνοδός του Άρη, θεού του πολέμου. Την ήθελε μάλιστα ντυμένη με ρούχα βαμμένα στα κόκκινα από το αίμα των ανδρών. Κατά τον Ησίοδο, ήταν κόρη της Νύκτας και μητέρα του Πόνου, του Λοιμού και γενικά κάθε κακού και συμφοράς. Επειδή δεν προσκλήθηκε στο γάμο

Συνέχεια στην 9η σελ.

Ο προμαχώνας του μικρού παιδιού

(Αναφορά στο Καταφύγι)

(συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

Γράφει ο Πέτρος
Παπαζαρκάδας
Στρατηγός ε.α.- Ποιητής
Λογοτέχνης-μέλος της Ένωσης
Ελλήνων Λογοτεχνών

Ήταν αρκετά δύσκολο για ένα μικρό παιδί να κινείται νύχτα στην άκρη του χωριού. Έπρεπε, ξεκόβοντας από την κοντινή πλατεία, να προσέχει και να φυλάγεται απ' τους ίσκιους που γίνονταν πιο σκοτεινοί και πιο απειλητικοί πέρα απ' τ' ακρινά σπίτια. Το φεγγάρι και η αστροφεγγιά διευκόλυναν, ασφαλώς. Αν όμως το σκοτάδι ήταν βαθύ, κι αν συνάμα ήταν

Συνέχεια στην 8η σελ.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- 1) "Βρακί δεν έχει ο κώλος μας, γαρίφαλο στ' αυτί μας."
Λέγεται γι' αυτούς που δεν ιεραρχούν τις ανάγκες τους.
- 2) "Ανάθεμα δυο πράγματα, φτώχεια και γεράματα."
Είναι τα δυο πιο δύσκολα πράγματα που μπορεί ν' αντιμετωπίσει ο άνθρωπος.
- 3) "Του φτωχού τ' αρνί κριάρι δε γίνεται."
Η παροιμία είναι απόλυτη, αλλά "του φτωχού τ' αρνί", δηλ. το παιδί, θ' αντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες για να προκόψει.
- 4) "Το φτωχό και το χωριάτη, ξένη έγνοια τον γερνάει."
Λέγεται για εκείνους που ασχολούνται με ξένες υποθέσεις και παραμελούν τις δικές τους.
- 5) "Έκατσε η δουλειά στην πόρτα και κυνήγησε τη φτώχεια."
Η φτώχεια αντιμετωπίζεται με την εργασία.
- 6) "Στραβά φορεί το φέσι του, παρά δεν έχει η τσέπη του."
Λέγεται γι' αυτούς που δεν κάνουν τίποτε για ν' αντιμετωπίσουν τη φτώχεια τους.
- 7) "Τι του λείπει του ψωριάρη, φούντα με μαργαριτάρι."
Το ίδιο με την υπ' αριθ. 1

"Οποιος δεν ξέρει
πώς να λέει ψέματα,
νομίζει ότι όλοι
λένε αλήθεια..."

F. Kafka

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ
ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Γεώργιος Κατσιούλας τηλ. 6976777462
Λάμπρος Α. Γριβέλλης τηλ. 2441020480
Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
Μ. Αθελάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Ποιήματα που εξοβελίστηκαν
από τα σχολικά βιβλία.
Αποπνέουν ανθρωπιά και τρυφερότητα.

Σ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΕ ΜΟΥ

Όταν τριγύρο βλέπω της φύσεως τα κάλλη,
τον ήλιο, τη σελήνη, τ' άστρα τα φωτεινά,
τη θάλασσα, π' αφρίζει κι απλώνεται μεγάλη,
τους ποταμούς, τα δένδρα, τους κάμπους, τα βουνά
και τ' άνθη, που στολίζουν αγρούς και μονοπάτια,
Σ' ευχαριστώ, Θεέ μου, που μου 'δωκες τα μάτια.

Κι όταν ακούω το φλοίσβο στην ήσυχη αμμουδιά
κι όταν ακούω στο δάσος το ζηλεμένο αηδόνι
κι όταν ακούω τ' αγέρι στου δέντρου τα κλαδιά
κι όταν ακούω ακόμη τους στεναγμούς του γκιώνη
και τη φωνή του γρύλλου στη σκοτεινή νυχτιά,
Σ' ευχαριστώ, Θεέ μου, που μου 'δωκες τ' αυτιά.

Κι όταν στο δρόμο βρίσκω γέρο, τυφλό, ζητιάνο
ή κι ορφανά παιδάκια, που τρέμουν και πεινούν,
και σταματώ μ' αγάπη κι ελεημοσύνη κάνω
κρυφά απ' τους διαβάτες, που δίπλα μου περνούν,
κι ευφραίνεται η ψυχή μου κι αγάλλεται και χαίρει,
Σ' ευχαριστώ, Θεέ μου, που μου 'δωκες το χέρι.
Ιωάννης Πολέμης

Μια καλημέρα
από τον Αλμπέρ Καμύ

"Μην περπατάς μπροστά μου γιατί δεν
ξέρω αν μπορώ να σε ακολουθήσω.
Μην περπατάς πίσω μου γιατί δεν θέλω να
νομίσεις πως θέλω να ηγούμαι.
Περπάτα δίπλα μου για να σε θεωρώ
φίλο...".
*Αλμπέρ Καμύ (1913-1960): Γάλλος φιλό-
σοφος. Νόμπελ Λογοτεχνίας 1957.

Για τους μικρούς φίλους μας

Φορτηγό εκλάπη από την Καβάλα και με
ταχύτητα 40 χιλ. την ώρα κατευθύνεται προς την
Αθήνα. Μετά από 4 ώρες η κλοπή έγινε αντληπτή και
το περιπολικό με ταχύτητα 60 χιλ. την ώρα
κατευθύνεται προς την ίδια κατεύθυνση. Σε πόσες
ώρες θα το φθάσει και σε ποιο χιλιόμετρο;
ΛΥΣΗ
40 x 4 = 160 χιλ. προηγείται το φορτηγό
60 - 40 = 20 χιλ. την ώρα το πλησιάζει
160: 20 = 8 ώρες (διαιρέτης μέτρησης)
Δοκιμή
8 ώρες x 40 χιλ. = 320 χιλ.
+ 160 που προηγείτο
480 χιλ.
Το περιπολικό 8 ώρες x 60 χιλ. = 480 χιλ.
Θωμάς Κίσσας

Εδώ
γελάμε

Αινίγματα

- 1) Πότε ένα μικρό ψάρι μπορεί να τρέξει όσο κι
ένας καρχαρίας;
2) Ποιος τ' ακούει όλα, αλλά δε μπορεί να πει
τίποτα;
3) Στο τραπέζι επάνω μπαίνω, κόβομαι, μοιρά-
ζομαι, αλλά δεν τρώγομαι.
4) Ποιο φυτό περηφανεύεται για την αρετή
του;

αρκχω η (τ' ογνομρσί η (ε
ήμνο ο_ (τ' νοι ιχρήτοιο οιο ιολε_ λρω_ (ι

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Θάνατοι

Ουδέν! και όπως λένε οι Άγγλοι " κανένα νέο, καλά νέα", αφού, εδώ και 25 χρόνια που βγαίνει
η εφημερίδα, δεν πέρασε τρίμηνο χωρίς θανάτους στο χωριό. Πάντα τέτοια!

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ. (28/11/2017 - 27/02/2018)

ΤΣΙΟΥΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (295)	30	ΚΑΡΛΑΦΤΗ - ΜΑΛΕΤΣΙΚΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (310)	20
ΚΟΜΠΟΥΡΑΣ ΦΩΤΗΣ (296)	30	ΚΑΡΛΑΦΤΗ - ΜΟΥΣΙΟΥΡΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (311)	20
ΖΟΓΛΟΠΙΤΟΥ - ΚΑΠΟΥΡΑΛΗ ΣΟΦΙΑ (297)	50	ΚΑΛΑΜΑΡΑ - ΚΩΣΤΑΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑ (312)	20
ΒΡΕΚΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ (298)	10	ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ (313)	10
ΓΡΙΒΕΛΛΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Λ. (299)	20	ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ Γ. (314)	20
ΛΕΚΚΑΣ ΛΑΜΠΡΟΣ (300)	20	ΖΩΓΛΟΠΙΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (315)	20
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Β. (301)	20	ΘΕΑΚΟΣ ΒΑΪΟΣ (316)	20
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ (302)	20	ΝΑΚΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ (317)	40
ΚΙΣΣΑΣ ΘΩΜΑΣ (303)	20	ΠΙΤΣΑΡΙΩΤΗΣ ΒΑΪΟΣ (318)	20
ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ Θ. (304)	20	ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (319)	20
ΔΗΜΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (305)	10	ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. (320)	20
ΦΕΤΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (307)	30	ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ - ΠΟΛΥΖΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (321)	30
ΚΩΣΤΑΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (308)	20	ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΓ. (322)	50
ΚΩΣΤΑΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (309)	20	ΠΟΛΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (323)	20

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1. Ο Βάιος Βασ. Τσιούκης πρόσφερε στον Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 30 ευρώ
στην μνήμη του πατέρα του Βασίλη.

ΣΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΥΣ ΤΩΝ "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ"

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι του χωριού μας,
Τα μοναδικά έσοδα του Συλλόγου είναι οι εισφορές των μελών μας και των
συνδρομητών της εφημερίδας.
Για την απρόσκοπτη έκδοση της εφημερίδας και τη λειτουργία του Μορφωτικού
Συλλόγου παρακαλούμε να μη ξεχνάτε την οικονομική συνδρομή σας ή ενίσχυση.
Χρήματα μπορείτε να δίνετε στα μέλη του Δ.Σ. και της Συντακτικής Επιτροπής της
εφημερίδας ή να καταθέτετε στο λογ/σμό 368/558733-64 της Εθνικής Τράπεζας αφού
δηλώσετε το όνομά σας.

Μοιρολόγια
από τη δημοτική μας ποίηση
Από το ομότιτλο βιβλίο της Σούλας Τόσκα-Κάμπα

Α·
Όλα σου τα φιλήματα γλυκά ήτανε σα μέλι,
μα το στερνό σου φίλημα, πικρό ήταν σα φαρμάκι.
Πικρό ήταν και το φίλημα, πικρός κι ο χωρισμός σου,
έσκυψα να σ' ανασπαστώ και πήρα τον καημό σου.
Τώρα είναι το παράπονο, τώρα ο καημός μεγάλος,
τώρα που έρχονται γιορτές και λείπεις από μένα.
Έλα κι εσύ στο σπίτι μας και στο νοικοκυριό μας,
να φας με τη μανούλα σου, το δόλιο σου πατέρα.
Σαν ήλιος εβασίλεψες και σα φεγγάρι εχάθης
και σα σγουρός βασιλικός έγειρες κι εμαράθης.
Μη με σκεπάζεις ουρανέ, μη με σκεπάζεις χώμα,
τι ακόμα δε μου βάλανε στεφάνι κι αρραβώνα.
Ο χάρος θέλει σκότωμα με μια ασημένια σφαίρα
που πήγε κι εξεχώρισε μάνα απ' τη θυγατέρα.
Φανάρι Καρδίτσας

-Πού πας ασήμι κα κρυφτείς και μάλαμα να λιώσεις,
πού πας ασημομάχαιρο στο χώμα να σε φάει,
-Πάω στης άρνης τα βουνά, στης αρνησιάς τους κάμπους,
π' αρνιέται η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα,
π' αρνιόνται και τ' αντρόγυνα, τα πολυαγαπημένα.
Πάω στης άρνης τα βουνά, στης αρνησιάς τη βρύση,
που, όποιος πάει να πιεί νερό, πίσω δε θα γυρίσει.

Πεδινό Καρδίτσας

Η λιτότητα χαρίζει χρόνια
Διαβάστε τι λένε οι σοφοί Κινέζοι:
-Το πρωινό να το τρως μόνος σου.
-Το μεσημεριανό να το μοιράζεσαι με το φίλο σου.
-Το βραδινό να το δίνεις στον εχθρό σου.

Η ...άγραφη ιστορία των Αγράφων

Συνέχεια από τη σελ. 1

το παρόν μου, να λάβητε τ' άρματά σας και να έλθετε, όπου σας περιμένω εδώ, εντός τριών ημερών, διότι ο καιρός δεν μας περιμένει περισσότερον. Να είμαστε έτοιμοι δια να κάμωμεν το χρέος μας εις την πατρίδα"

10 Μαΐου 1821

Ο αδελφός σας

Κώστας Βελής

Στη συνέχεια και εφημερίδες της εποχής, οι περισσότερες από τις οποίες ήταν χειρόγραφες, αναφέρουν γεγονότα που μαρτυρούν ότι οι Αγραφιώτες δεν έμειναν αδιάφοροι και αμέτοχοι στην επανάσταση.

Μία από εκείνες, **"Η Αιτωλική"** η οποία εκδιδόταν χειρόγραφα στο Μεσολόγγι, κατά αραιά χρονικά διαστήματα, στα δύο πρώτα φύλλα της - το πρώτο στις 10 Αυγούστου 1821- μεταξύ των άλλων ειδήσεων, αναφέρεται και σε ειδήσεις από τα Άγραφα, τις οποίες θα παραθέσουμε αυτούσιες, χωρίς καμιά δική μας παρέμβαση. "Άγραφα 1 Αυγούστου (1821). Μετά την κρίφιον φυγήν των Τούρκων από Καρπενήσι, ο κύριος **Λογοθέτης Ζώτου**¹ μετά του καπετάν Σουλιώτη και μετά των αδελφών Κώστα Βελή και Κωσταντή Βουλπιώτη, συγκροτήσαντες συμβούλιον εξήτησαν την συμμαχίαν των καπετάνων Γιαννάκη Γιολντάση, Μπράσκα και Αραπογιάννη, δια να ελευθερώσουν τα Άγραφα, κατακρατούμενα έως τώρα εις φόβον από μίαν εχθρικήν δύναμιν, όπου ο ανάξιος προεστός και προδότης Τσολάκογλου έφερεν από Ιωάννινα. Εις το συμβούλιον τούτο παρευρέθησαν από όλα τα χωριά των Αγράφων, και μόνο έμειναν έξω οι κάτοικοι του χωρίου Ρενδίνης, εκφοβισμένοι από την κατοικίαν εκείσε του βδελυρού Τσολάκογλου και της εχθρικής δυνάμεως.

Μετά το συμβούλιον οι αδελφοί Βελή και Βουλπιώτης επήγαν εις την Ευρόπολιν επαρχίαν, μετά προτρεπτικών γραμμάτων, και εν τω άμα συνήχθησαν απ' όλα τα χωριά οι φιλελεύθεροι Έλληνες και εβόησαν ομοθυμαδόν: "Κατεβάλομεν ήδη τον εχθρόν, απερρίψαμεν τον ζυγόν, ότι ο Χριστός μεθ' ημών και ουδείς καθ' ημών". Οι καπετάνοι βλέποντες όλην την περιφέρειαν των Αγράφων σύμφωνον, ενώθησαν μετά των κατοίκων. Ο ζηλωτής Λογοθέτης Ζώτος, μετά των ειρηνέμων τριών καπετάνων, Σουλιώτη, Μπράσκα και Αραπογιάννη, και των δύο αδελφών καπετάν Γιολντάση και με έν σώμα στρατού, εκινήθησαν προς την Κονιαρόβρυσην, πλησίον της Ρενδίνης.

Η θέσις των εχθρών εις ταύτην την στιγμήν ήτο ως ακολούθως: Εις το χωρίον Ρενδίνης ευρίσκετο ο Βελήμπεης Πρεμέτης με 250 Τούρκους και μετά του Τσολάκογλου. Εις το χωρίον Γιαννιτσού ο Χασάν Τομαρίτσας με Τούρκους πενήνκοντα. Εις το Σμόκοβον ο Σελίμ Γραβενίτης και Ισλιάμης Χατζημπέντος με 250.

Ο ρηθείς Λογοθέτης Ζώτου, πνέων ζήλου και ενθουσιασμού, εστοχάσθη χρέος του να παρακινήσει τους κατοίκους Ρενδίνης να ενωθώσι εις τας νικηφόρους σημαίας του τιμίου σταυρού, προτρέπων και τους Τούρκους να αναχωρήσουν, αλλά δεν εισηκούσθη, και εξακολουθήσας τούτο δις και τετράκις και μη ωφεληθείς, από φόβον μεν των κατοίκων και από την κακίαν των εχθρών, ώρμησε μετά του στρατεύματος εις Ρενδίαν, έβγαλε τους εχθρούς από τας ενδυναμώσεις των και από τα σπίτια όπου είχαν πιασμένα, περιορίσας αυτούς εις το οσπίτιον του Τσολάκογλου και εις εν έτερον, του προς θυγατρός γαμβρού του.

Το ήμισυ σχεδόν των κατοίκων έμειναν αποκλεισμένοι με τους εχθρούς δια να φυλάζουν τας φαμελίας των, οι δε λοιποί ενώθησαν μετά των νικητών. Από τους 250 Τούρκους όπου εις την Ρενδίαν ευρίσκοντο έμειναν μόνο 100 αποκλεισμένοι οι δε λοιποί έφυγον. Οι εις το χωρίον Γιαννιτσού ακούσαντες τον πόλεμον Ρενδίνης, κατέφυγον τρέμοντες εις Ζητούνιον (Λαμίαν). Την ιδίας τύχην έλαβον και οι εις το Σμόκοβον ευρισκομενοι. Διεσκορπίσθησαν από τον φόβον των έως εις το Τσαμάσι, εις τον κάμπον της Θεσσαλίας.

Μετά την ένδοξον πράξιν αυτήν, ο Λογοθέτης Ζώτου αφήσας μέρος στρατιωτών εις πολιορκίαν των εχθρών εν Ρενδίνη, εφέρθη εις τους πρόποδας του βουνού, δια να ελκύσει και να διεγείρει τους ριζώτας (κάτοικοι των ριζών) και έπειτα τους του κάμπου χωρικούς. Υπακούσαντες ευθύς οι ριζιώται ετράβησαν τας φαμελίας των εις τα υψηλότερα μέρη και έλαβον τα όπλα. Με τοιαύτην ευκολίας ελευθερώθησαν τα Άγραφα και δεν έμεινεν ειμή ο αποκλεισμένος αδύναμος εχθρός εν Ρενδίνη εις το καταφύγιον του ομοφρόνου του Τσολάκογλου, όστις δεν θέλει βαστάξει επί πολύ. Ελπίζεται ογλήγορα να ενθουσιασθώσι και οι Θεσσαλείς".-

Στη Θεσσαλία όμως εδρεύουν μεγάλες στρατιωτικές μονάδες των κατακτητών. Η Λάρισα και τα Τρίκαλα αποτελούν έδρες του τουρκικού ιππικού και λόγω της επίκαιρης θέσης που κατέχουν στο κέντρο της ανατολικής Θεσσαλίας η πρώτη και της δυτικής η δεύτερη, απ' όπου μπορούσαν να επεμβαίνουν σε σύντομο χρόνο

σε κάθε επαναστατική εστία στο θεσσαλικό χώρο, αλλά και διότι υπήρχαν άφθονες ζωτροφές για το ιππικό. Εξάλλου, η μετάβαση τουρκικών ενισχύσεων από τα Γιάννενα- στρατιωτικό κέντρο των Τούρκων- ήταν εύκολη και ταχεία. Υπ' αυτές τις συνθήκες η εξάπλωση της επανάστασης στο θεσσαλικό κάμπο ήταν αδύνατη.

Πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι την εξάπλωση της επανάστασης δυσχέρανε και η διαμάχη μεταξύ των "πολιτικών" της εποχής οι οποίοι εκπροσωπούνταν από τις αρχοντικές οικογένειες των Αγράφων. Ορισμένοι από εκείνους είχαν ταυτίσει τα συμφέροντά τους με εκείνα των τούρκων κατακτητών και, ως εκ τούτου, είχαν εναντιωθεί στην επανάσταση και συνωμοτούσαν - φανερά ή κρυφά - εναντίον των αντιπάλων τους, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μέλη της Φιλικής Εταιρείας. Γράφει ο Νικόλαος Σπυρόπουλος²: "*Δέον να κατανοηθεί ότι ομού και εκ παραλλήλων προς τα δρώντα τόσον επιτυχώς πολεμικά στοιχεία, έδει, κατ' ανάγκην, να υφίστανται και να διευθύνουν αόκνως τον αγώνα και οι πολιτικοί άρχοντες, οι διαπρεπείς εκείνοι πρόκριτοι, οι γιγνώσκοντες να ρυθμίζουν την όλην κατάστασιν, εν τε τω συνόλω και κατά χώραν. Αλλ' όπου οι όροι ούτοι έλειπον, ως συνέβη εις τα Άγραφα, ένθα οι πρόκριτοι απηγχονίσθησαν υπό του Χουρσίτ, κατά Ιούνιον και Ιούλιον του 1822, η επανάστασις επόμενον ήτο να μην έχει παράτασιν μακράν, καταπνιγείσα υπό του Καφετζήμπεη εν τη γενέσει της"*

Παρά ταύτα, από το 1822, ο Καραϊσκάκης, άλλοτε με την ισχύ των όπλων του και άλλοτε με την πολιτική ευστροφία του, κατόρθωνε να κρατά μακριά από τα Άγραφα τους Τούρκους και ο τόπος γνώρισε ασφάλεια και ευημερία. Ο Καραϊσκάκης έδειξε τη στρατηγική του ικανότητα στη νικηφόρα αντιμετώπιση της τουρκικής στρατιάς στον Αϊ-Βλάση και στον στρατηγικό ελιγμό του στη Νευρόπολη το 1823, αλλά οι διχογνωμίες και οι αντιζηλίες των καπεταναίων δεν του άφησαν περιθώρια να προπαρασκευάσει την επέκταση της επανάστασης στη Θεσσαλία.

Εξάλλου, και η επαναστατική κυβέρνηση της Ελλάδας, γνωρίζοντας τη δυσκολία που αντιμετώπιζε η επέκταση της επανάστασης στη Θεσσαλία και επιθυμώντας να προστατεύσει τον τόπο από την καταστροφή, προτιμούσε να διατηρεί έναν επαναστατικό πυρήνα στα Άγραφα, που θα παρενοχλούσε τους Τούρκους, αναμένοντας καλύτερες ημέρες για την επανάσταση.-

Πηγές

- Σπυριδών Λάμπρος: "Χειρόγραφες εφημερίδες του αγώνος" 1904.
- Αικατερίνη Κουμαριανού: "Ο τύπος στον αγώνα" 1971.
- Νικόλαος Κασομούλης: "Στρατιωτικά Ενθυμήματα".
- Δημήτριος Αινιάν: "Ο Καραϊσκάκης" Χαλκίδα 1834
- Βασίλης Μαγόπουλος: " Ειδήσεις από τ' Άγραφα". Αγραφ. Φωνή 1986, φ. 7
- Ιεζεκιήλ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων. "Αι Ιεραί Μοναί της Πίνδου". Έκδοση Ένωσης Αγραφιώτικων Χωριών, Καρδίτσα 1993.
- Νικολάου Κ. Σπυροπούλου. "Τα Άγραφα της Θεσσαλίας. Ιστορικά και Λαογραφικά σημειώματα". Θεσσαλικά Χρονικά 1935.

Σημειώσεις:

- Ο Λογοθέτης Ζώτος ή Γκαβοστέργιος, καταγόμενος από τον Φουρνά Ευρυτανίας, από πλούσια οικογένεια σαρακατσάνων, μετά τη δολοφονία του αδελφού του και τη διαπαγή της μεγάλης περιουσίας του από τους Τούρκους, μετανάστευσε στην Κων/πολη, όπου, ως έμπορος, απόκτησε μεγάλο πλούτο. Μέλος της Φιλικής Εταιρείας, αμέσως μετά την κήρυξη της επανάστασης ήλθε στα Άγραφα, φέρνοντας μαζί του 700.000 γρόσια, ποσό το οποίο δαπάνησε για τις ανάγκες της επανάστασης. Διατέλεσε πρόεδρος των προεστών των Αγράφων και η γερουσία της Δυτικής Ελλάδος τον εξέλεξε ως μέλος της. Ο ίδιος αφιέρωσε τη ζωή και την περιουσία του στον αγώνα της απελευθέρωσης.
- Νικόλαος Κ. Σπυρόπουλος. Υποστράτηγος από τη Ρεντίνα Καρδίτσας, αδελφός του επίσης στρατηγού Γεωργίου Τσολάκογλου, ο οποίος υπόγραψε τη συνθηκολόγηση του ελληνικού στρατού το 1941. Ο Νικόλαος Σπυρόπουλος αντικατέστησε το πατρικό επώνυμο με το μητρώνυμό του, από Τσολάκογλου σε Σπυρόπουλος.

Συνέβη στη βρύση Ιτάμου

Συνέχεια από τη σελ. 1

και βάδισα προ τη βρύση Ιτάμου. Παρουσιάστηκα στην οργανωτική επιτροπή, της οποίας δυο μέλη ήταν από το χωριό μας, και μου υπέδειξαν το σημείο όπου έπρεπε να περιμένω για να παίρνω εντολές. Ήμουν ο πρώτος που πήγα και στη συνέχεια ήλθαν και άλλα παιδιά από το χωριό μας: ο Νίκος Τσούτσουρας, ο Γιώργος Δήμος, ο Λάμπρος Τσιμάκης, ο Θωμάς Κουμπούρας, ο Θωμάς Δερματάς και δυο τρεις ακόμη που μου διαφεύγουν τα ονόματά τους.

Πολλοί σύνεδροι είχαν έλθει δυο και τρεις μέρες νωρίτερα. Επάνω από τη βρύση, εκεί που σήμερα είναι ο οικισμός Ιτάμου, έκαμαν σκαλοπάτια. Είχαν σκάψει το χώμα και τα είχαν στρώσει με μπάτσες και φτέρες. Στο κάτω μέρος είχαν κάμει και εξέδρα. Στη βρύση είχαν κρεμάσει μια πινακίδα που ειδοποιούσε τους επισκέπτες ότι δεν πρέπει να πίνουν νερό ιδρωμένοι. Πολλοί από τους συνέδρους που την αψήφησαν ή δεν την πρόσεξαν είχαν κοιλιακά προβλήματα.

Κάποια στιγμή, πήρα εντολή να πάω προς το σημείο της Κούλιας. Από εκεί έρχονταν οι σύνεδροι από τα χωριά της Νευρόπολης, από Μουζάκι, Πύλη και λοιπά χωριά. Τους υποδείκνυα να δένουν εκεί τα ζώα (άλογα, μουλάρια, γαϊδούρια) , και τους οδηγούσα στην επιτροπή. Αφού είχε πάει σχεδόν γιόμα και είχε σταματήσει η προσέλευση συνέδρων, ήμουν έτοιμος να επιστρέψω εκεί που άλλα παιδιά έψηναν τα αρνιά και τα κοκορέτσια. Βλέπω τότε έναν καβαλάρη επάνω στο ολόμαυρο αλογό του, που, από τον ιδρώτα, είχε σχηματίσει κατάσπρες λωρίδες στο σώμα του. Ο καβαλάρης ήταν ντυμένος στο χακί, με μπότες και σπιρούνια, αλλά και εκείνος ήταν μούσκεμα στον ιδρώτα. Μαζί του ήταν άλλοι δυο καβαλάρηδες με άλογα, αλλά ντυμένοι στα πολιτικά.

Τους σταμάτησα και τους είπα να κατέβουν από τα άλογα και να τα δέσουν εκεί που ήταν και τα άλλα ζώα. Αφού τακτοποίησαν τα αλογά τους, τους οδήγησα στην επιτροπή. Περνώντας από τη βρύση, ο άνθρωπος με τα χακί ρίχτηκε να πιεί νερό και εγώ τον απώθησα κάτω. Ήταν έτοιμος να με χαστουκίσει, όταν, ένας από τους συνοδούς του του λέει: Δημήτρη, κοίταξε την πινακίδα που γράφει ότι δεν πρέπει να πιείς νερό ιδρωμένος! Τότε με ευχαρίστησε και με ρώτησε τι γράμματα ξέρω. Του απάντησα ότι είμαι μαθητής γυμνασίου. Με ρώτησε τότε: γιατί φοράς βλάχικα ρούχα; και του απάντησα ότι ο πατέρας μου έχει μερικά γιδοπρόβατα και, αυτά τα ρούχα έχω, αυτά φοράω.

Ανεβαίνοντας τα σκαλιά, ο Δημήτρης κρατούσε μια δερμάτινη τσάντα, σαν εκείνες που είχαν παλαιά οι ταχυδρόμοι του χωριού μας και, επειδή ήταν βαριά, την έδωσε σ' έναν από τους συνοδούς του. Όταν φτάσαμε στην επιτροπή, εκεί ήταν συγκεντρωμένοι οι σύνεδροι, που ήταν πάνω από 1500 άτομα. Σηκώθηκαν όλοι όρθιοι και χειροκρότησαν τον Δημήτρη, φωνάζοντας και το όνομά του. Στη συνέχεια άρχισαν οι ομιλίες και εγώ πήγα εκεί που ήταν και τα άλλα παιδιά και βοήθησα στο ψήσιμο των αρνιών και όταν ετοιμάστηκαν βοήθησα και στο σερβίρισμα. Αφού πέρασε η μέρα και ο ήλιος έγειρε τη δύση του, παρουσιάστηκα στην επιτροπή και ζήτησα να μου επιτρέψουν να φύγω, το οποίο και έγινε.

Ύστερα από εξήντα ένα χρόνια, το 2005, το καλοκαίρι παραθέριζα στο χωριό του γαμπρού μου, Ελληνόκαστρο. Ένα απόγευμα, εκεί που καθόμουν στην πλατεία του χωριού, μαζί με τον πατέρα του γαμπρού μου, Κώστα Γλεντή, είχε έλθει στην παρέα μας ένα γεροντάκι, στηριζόμενο στη γκλίτσα του. Ο συμπεθέρός μου τον κάλεσε στην παρέα μας και με σύστησε, λέγοντας: Δημήτρη, από εδώ ο συμπεθέρός μου Παναγιώτης Κατσιούλας. Αφού κάθισε ο Δημήτρης μαζί μας, κάποια στιγμή με ρώτησε από πού είμαι και του είπα ότι είμαι από τη Ραχούλα, από την άλλη πλευρά της λίμνης Πιλαστήρα. Στη συνέχεια με ξαναρωτάει, αν πηγαίνω στον Ιταμο, και εγώ τον ρωτώ με τη σειρά μου: στο βουνό ή στη βρύση; Τότε μου είπε πως, από το συνέδριο του ΕΑΜ στη βρύση του Ιτάμου, παρέμεινε στη μνήμη του ένα περιστατικό με ένα βλαχάκι που δεν τον άφησε να πιεί νερό ιδρωμένος. Τον

ρώτησα: αν δεις σήμερα αυτό το βλαχάκι θα γνώριζες; Λοιπόν, σας λέω ότι εγώ ήμουν το βλαχάκι με τα βλάχικα ρούχα. Ο Δημήτρης έμεινε άφωνος για λίγα δευτερόλεπτα. Ύστερα σηκωθήκαμε και οι δυο όρθιοι και αγκαλιαστήκαμε!

Αφού πέρασαν οι συγκινήσεις ρώτησα το Δημήτρη τι περιείχε η μεγάλη τσάντα που μετέφερε και μου απάντησε πως είχε αρκετές λίρες και έγγραφα τα οποία ανακοίνωσε στους συνέδρους. Την εποχή εκείνη, είπε, εγώ ήμουν περιφερειάρχης και ταμίας του κόμματος. Το ωραίο είναι ότι στο τέλος βρεθήκαμε και ...συμπεθέροι!

Εδώ ταιριάζει η παροιμία: "Βουνό με βουνό δεν σίμγει!"

ΠΡΟΤΟΜΗ
ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΒΕΛΗ
(1770-1821)
ΣΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
(Στη μισοσβημένη επιγραφή
της πλάκας αναγράφεται
ολόκληρη η προκήρυξη)

ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ!

Συνέχεια από τη σελ. 1

πρόβλημα είναι τα λούκια της στέγης των, τα οποία έχουν μετατραπεί σε ζαρτινιέρες, αφού είναι γεμάτα με χώμα και φύλλα και την άνοιξη ανθούν λουλούδια! Φωνή βοώντος εν τη ερήμω! Δεν αξιώθηκαν να στείλουν το γερανοφόρο του Δήμου με έναν εργάτη ούτε για δύο ώρες· δεν χρειάζεται παραπάνω. Με τις τελευταίες ραγδαίες βροχοπτώσεις ο διάδρομος του σχολείου και το λαογραφικό μουσείο πλημμύρισαν, και αυτό συμβαίνει μετά από κάθε βροχή.

Δημοτικό Σχολείο και Λαογραφικό Μουσείο**Ο πλάτανος της πλατείας**

Ο πλάτανος στη δυτική πλευρά της πλατείας αποτελούνταν από δύο κορμούς εκ των οποίων ο ένας τον περασμένο Αύγουστο έσπασε. Ο άλλος κορμός γέρνει επικίνδυνα προς την πλατεία, όπου κάθε μέρα παίζουν μικρά παιδιά. Από τότε επισημάναμε τον κίνδυνο που υπάρχει και ότι πρέπει να κοπεί και αυτός ο κορμός. Ο πρόεδρος του χωριού μας είπε ότι έθεσε το θέμα στο Δασαρχείο και στον Δήμο, αλλά ανταπόκριση καμία. Έρχεται άνοιξη και τα παιδιά θα παίζουν πάλι στην πλατεία. Θα ενδιαφερθεί κάποιος για το θέμα αυτό ή πρέπει να συμβεί πρώτα κάποιο ατύχημα;

Ο δρόμος του Μαρότη

Ο δρόμος του Μαρότη αποτελεί τη δεύτερη και εναλλακτική είσοδο του χωριού και έχει να καθαριστεί τουλάχιστον δύο χρόνια. Βάτα και πάσης φύσεως βλάστηση έχουν κλείσει το μισό οδόστρωμα του δρόμου.

Το αναψυκτήριο

Το αναψυκτήριο στην διασταύρωση Ραχούλας - Καταφυγίου, αν και έχει καταστραφεί από φωτιά τον προηγούμενο Αύγουστο, δεν ενδιαφέρθηκε κανείς να αποκαταστήσει την ζημιά ή τέλος πάντων να το απομακρύνει και να καθαρίσει αυτή την εστία μόλυνσης. Από το σημείο αυτό διέρχονται καθημερινά τουριστικά λεωφορεία με εκδρομείς από όλη την Ελλάδα. Τόση αδιαφορία πια για την εικόνα του τόπου μας!

Αγροτική οδοποιία

Για αμμοχαλιοστρώσεις δεν το συζητάμε, γιατί έχουν να γίνουν από την εποχή του τέως Δήμου Ιτάμου. Αν τολμήσει κάποιος να πάει στο αμπέλι του στην Καρούτα με Ι.Χ., θα το κλάψει. Τα βάτα και οι συκιές έχουν καλύψει το μισό οδόστρωμα. Έχουν να καθαριστούν τουλάχιστον μία δεκαετία. Επίσης οι αγροτικοί δρόμοι στην Καρούτα, στα Παλιοκάλυβα, Φτυλιές, Ξηροκαμάρα, Ταμπούρια, Βαρκά και άλλοι, έχουν τα κακά τους τα χάλια με λακκούβες και νεροφαγιές, αφού έχουν χρόνια να συντηρηθούν.

Η στάση του Μπούλη

Περί το έτος 2000 στη θέση Μπούλη, ο τότε Δήμος Ιτάμου, μετά από απαίτηση των κατοίκων, τοποθέτησε ξύλινο κλειστό στέγαστρο το οποίο προστάτευε τους κατοίκους του χωριού που περίμεναν το λεωφορείο για την Καρδίτσα. Αυτό το στέγαστρο εδώ και 6 τουλάχιστον χρόνια δεν υπάρχει, γιατί διαβρώθηκε και καταστράφηκε. Όλο αυτό το διάστημα τα μικρά παιδιά που περιμένουν το λεωφορείο να τα μεταφέρει στο σχολείο, στο Καλλίθηρο και στην Καρδίτσα, ξεροσταλιάζουν στη βροχή και το κρύο ελπίζοντας ότι κάποιος θα ευαισθητοποιηθούν και θα φροντίσουν να τοποθετήσουν ένα νέο στέγαστρο.

Οι λογαριασμοί της ΔΕΥΑΚ

Σοκ έπαθαν οι Ραχουλιώτες όταν τον προηγούμενο μήνα πήραν στα χέρια τους λογαριασμούς του νερού. Πολλοί είδαν τα ειδοποιητήρια να γράφουν ότι πρέπει να πληρώσουν ποσά μέχρι 400 ευρώ και δεν πίστευαν αυτό που έβλεπαν. Μάλιστα ιδιοκτήτες σπιτιών που είναι κλειστά ή κατοικήθηκαν για λίγες μέρες το καλοκαίρι, αντίκρισαν λογαριασμούς εξωφρενικούς και μεγαλύτερους ακόμη και των μονίμων κατοίκων. Υπήρξε άμεση κινητοποίηση των κατοίκων υποβάλλοντας ενστάσεις στην ΔΕΥΑΚ και εκφράζοντας τα παράπονά τους στον Δήμαρχο, ο οποίος υποσχέθηκε ότι θα δει το θέμα και ότι θα εκδοθούν νέοι λογαριασμοί νερού. Τους περιμένουμε!

Υδρομαστεύσεις και υδατοδεξαμενές

Με την ευκαιρία δε αυτή να επισημάνουμε και τον πλημμελή καθαρισμό των υδρομαστεύσεων και των δεξαμενών της Ραχούλας και των οικισμών της. Η ΔΕΥΑΚ ανέλαβε προσφάτως την ευθύνη της λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης των κοινοτήτων που υπάγονται στον Δήμο Καρδίτσας. Σύμφωνα με μαρτυρίες κατοίκων του χωριού μας που βρέθηκαν εκεί για να υποβάλουν τις ενστάσεις τους για τους λογαριασμούς του νερού, με έκπληξη άκουσαν τους αρμόδιους της υπηρεσίας αυτής να μη γνωρίζουν ότι οι οικισμοί έχουν δεξαμενές νερού. Νόμιζαν ότι το νερό από τις πηγές πήγαινε κατ' ευθείαν στο δίκτυο και μέσω αυτού στα σπίτια! Τους πληροφορούμε ότι, τόσο στην έδρα της κοινότητας όσο και στους συνοικισμούς Ζωγρί και Ιτάμου η ύδρευση γίνεται μέσω δεξαμενών, οι οποίες ασφαλώς χρήζουν ετήσιο καθαρισμό.

Όλα τα παραπάνω καθώς και άλλα προβλήματα τα θέσαμε υπ' όψιν του προέδρου του χωριού, τον οποίο δεν εξαιρούμε από το κάδρο των υπευθύνων για την κατάσταση που επικρατεί και για όσα συμβαίνουν στο χωριό μας. Μας απάντησε ότι όλα τα θέματα τα έχει θέσει υπ' όψιν των αρμοδίων και ότι δεν βρίσκει ανταπόκριση.

Αλήθεια, αντιδήμαρχος στη Δημοτική Ενότητα Ιτάμου και υπεύθυνος για την Ραχούλα υπάρχει; Έχουμε χρόνια να δούμε κάποιον στην Ραχούλα.

Ο Μ.Σ. Ραχούλας στο αμέσως προσεχές διάστημα, σε συνεργασία με το τοπικό συμβούλιο της κοινότητάς μας, προτίθεται να καλέσει λαϊκή συνέλευση στην οποία θα κληθεί ο Δήμαρχος και ο αρμόδιος αντιδήμαρχος, αν υπάρχει. Τα προβλήματα του χωριού μας είναι πολλά και χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης.-

Η Μάχη της Κορώνας

Συνέχεια από τη σελ. 1

εκδηλώθηκε καμιά κίνηση ύπαρξής τους προς την κατεύθυνση εκείνη". Γιατί όμως δεν εκδηλώθηκε καμιά κίνηση; Πολλοί αξιωματικοί έφτιαξαν στη Μακεδονία μικροομάδες ανταρτών τις οποίες ενσωμάτωσαν στον ΕΛΑΣ. Αυτό το έμαθαν οι Άγγλοι και έστειλαν από την Ήπειρο στο Μαυρέλι τον Κρίς να τους πείσει να ανεξαρτητοποιηθούν, τάζοντάς τους βαθμούς, αξιώματα και λίρες μετά την απελευθέρωση.

Ο Κρίς δεν τα κατάφερε. Τις ενέργειες αυτές τις έμαθε ο ΕΛΑΣ και, χωρίς να τιμωρήσει κανέναν, τους απομάκρυνε από τη Μακεδονία και τους έστειλε να συνεχίσουν την πολεμική τους δράση σε άλλες περιοχές. Ο Γερούκης στάλθηκε στη Θεσσαλία όπου χρησιμοποιήθηκε σε διάφορες αποστολές. Στην Καρδίτσα ανέλαβε την διοίκηση του 3ου τάγματος του 1/38 συντάγματος ευζώνων και με καπετάνιο τον έφεδρο αξιωματικό Περικλή Παπαδημητρίου.

Τη νύχτα της 26 προς 27 Νοεμβρίου 1943, ξεκινούν κρυφά οι Γερμανοί από την Καρδίτσα, με αυτοκίνητα χωρίς φώτα. Προφυλακτικά φτάνουν και στήνουν πυροβολικό κοντά στο δάσος Παπαράντζας και κάτω από πλατάνια, κοντά στο Βλάδο, εκεί όπου είναι τώρα ο σταθμός ηλεκτροπαραγωγής Μέγδοβα. Ξαφνικά, τα ξημερώματα αρχίζουν να σφυροκοπούν τις θέσεις των Ελλήνων, χρησιμοποιώντας και βλήματα τροχειοδεικτικά. Σε λίγο εξαπολύουν κατά μάζες επιθέσεις με πεζικό. Την κύρια προσπάθειά τους καταβάλλουν, κατά μέτωπο, στο μοναστήρι της Κορώνας. Κατέχοντας οι Έλληνες θέσεις ψηλότερα, αφήνουν τους Γερμανούς να πλησιάζουν. Κατόπιν τους θερίζουν με πολυβόλα και τους αναγκάζουν να οπισθοχωρήσουν με απώλειες. Ο εχθρός επαναλαμβάνει την επίθεση, αλλά στον κύριο τομέα, στην Κορώνα, μένει χωρίς υποστήριξη πυροβολικού. Το αχρήστευσε το πυροβολικό του ΕΛΑΣ. Οι Γερμανοί βλέποντας ν' αποτυγχάνουν μετωπικά, καταφεύγουν σ' ελιγμό. Από το Καταφύγιο ανεβαίνουν κατά το μεσημέρι στην Νεβρόπολη, οδηγούμενοι από κάποιον "Έλληνα". Ο Γερούκης γράφει ότι το τμήμα του Τζαβέλλα εγκατέλειψε τις θέσεις του, υποχώρησε χωρίς εντολή και άφησε κενό, από όπου πέρασαν οι Γερμανοί. Ο Ν. Πάικος γράφει, ότι ο Τζαβέλλας ήταν άρρωστος και ότι τις θέσεις τους εγκατέλειψαν ο Γερούκης με τον Ασημάκη και μάλιστα χωρίς να τον ειδοποιήσουν, με συνέπεια να τον αφήσουν να πολεμάει ώρες και να κινδυνεύσει με το τμήμα του να πιαστεί. Ο διοικητής του πυροβολικού του ΕΛΑΣ Θ. Σιάτρας γράφει, ότι από τις 9 το πρωί κ' ύστερα δεν είχε επαφή με τον Γερούκη και δεν έλαβε γνώση για τις κινήσεις του τάγματος, που ενώ ανέλαβε να προστατέψει το πυροβολικό, το παράτησε και το άφησε να συνεχίζει τις μάχες του ακάλυπτο. Και αν το πυροβολικό του ΕΛΑΣ γλύτωσε από αιχμαλωσία, οφείλεται σε αδράνεια των Γερμανών. Δεν μπορούσαν να φαντασθούν ότι το ελληνικό πεζικό είχε παρατήσει τις θέσεις του από το μοναστήρι και είχε αφήσει ακάλυπτο το πυροβολικό που συνέχιζε να βάλλει και μάλιστα εύστοχα. Γι' αυτό οι Γερμανοί, μετά την απόκρουση της πρώτης επιθέσεως του πεζικού τους στην περιοχή Κορώνας, δεν την επαναλαμβάνουν, νομίζοντας ότι το ελληνικό πεζικό βρίσκεται εκεί ακόμα. Ουσιαστικά η μάχη της Κορώνας μετατράπηκε σε μονομαχία πυροβολικού ΕΛΑΣ και Γερμανών. Στην μονομαχία θριάμβευσε το ελληνικό πυροβολικό, αλλά η μάχη χάθηκε. Για τον τρόπο που έγινε η μάχη της Κορώνας από πλευράς Ελλήνων, ο ΕΛΑΣ απομάκρυνε τον ταγματάρχη Γερούκη.

Ο "Έλληνας" που οδήγησε τους Γερμανούς ή ήταν συνεργάτης των Γερμανών ή συνελήφθη και υποχρεώθηκε να τους βγάλει στην Νεβρόπολη. Όταν ήρθε στη Θάσο ο Στέλιος Ρίζος, επειδή είχα διαβάσει γι' αυτόν τον "Έλληνα", τον ρώτησα αν τον ξέρει. "Ναι, τον ξέρω" μου είπε "αλλά δεν θα σου τον πω γιατί είναι χωριανός μου και καλός νοικοκύρης".

Αφού οι Άγγλοι δεν μπόρεσαν να πάρουν τους αξιωματικούς με το μέρος τους δεν έμεινε άλλο παρά η ένοπλη επέμβαση ευθύς μετά την απελευθέρωση.

Αυτά τα γράφει ο Λάζαρος Αρσενίου στο Β' τόμο του βιβλίου του "Η Θεσσαλία στην αντίσταση" και στις σελίδες 124 και 125.

Δημοσιεύοντας τα παραπάνω δεν έχω πρόθεση να διαψεύσω ή να αμφισβητήσω προηγούμενους συγγραφείς της μάχης της Κορώνας. Καθένας δημοσιεύει τη δική του αλήθεια, σύμφωνα με τις πληροφορίες του και ο αναγνώστης, ας βγάλει τα συμπεράσματά του.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

- 1) **"Το Μετερίζι των Αηδονοχωριτών"**, αριθ. φύλλου 59. Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου των Απανταχού Αηδονοχωριτών
- 2) **"Βαθυλακκιώτικα Νέα"**, Οκτ-Νοε-Δεκ. 2017. Σύλλογος των Απανταχού βαθυλακκιωτών Καρδίτσας "Η Αγία Μαρίνα"
- 3) **"ΞΕΝΙΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΣ"** τευχ. 2. Περιοδική Έκδοση Τουρισμού-Πολιτισμού-Ανάπτυξης
- 4) **"Δευκαλίων ο Θεσσαλός"**, τεύχ.54. Τριμηνιαίο Πολιτιστικό Περιοδ. Λόγου και Τέχνης
- 5) **"Η Οξυά"**, Αριθ. φύλλου 48. Λαογραφ.-Αρχαιολ.- Πολιτιστικός Σύλλογος Οξυάς
- 6) **"Τα Χρονικά της Νεραΐδας Δολόπων"**, αριθ. φύλλου 141. Σύλλογος Απανταχού Νεραϊδιωτών (Νεραΐδα-Σαραντάπορο-Μεγαλάκκος)
- 7) **"Η Άρνη"**, αριθ. φύλλου 67. Μορφωτικός Σύλλογος Μοσχολουρίου
- 8) **"Βίδος ...ο τρίτος κύβος"**, αριθ. φύλλου 7. Σύγχρονο Αγωνιστικό Τάβλι-Θμίλος Καρδίτσας
- 9) **"αμάραντος"**, αριθ. τεύχους 77. Πολιτιστικός Σύλλογος Αμαράντου Καρδίτσας
- 10) **"Μαυρέλι"**, αριθ. φύλλου 194. Σύλλογος Απανταχού Μευρελιωτών Τρικάλων.

Απαγωγή από τους αντάρτες (11-12-1948)

[Ο Κώστας Ευ. Τζωαννόπουλος διηγείται την περιπέτεια που έζησε στα αγραφιώτικα βουνά, όταν επιστρατεύθηκε βιαίως από τους αντάρτες κατά την εισβολή στην Καρδίτσα, στις 11 Δεκ. 1948]

Γράφει ο Κώστας Τζωαννόπουλος

**3ο
(συνέχεια από τη συζήτηση με το φίλο
και συμμαθητή του Γρηγόρη)**

Είχε καμιά προαίσθηση; Δεν ξέρω, αλλά ήταν πράγματι το τελευταίο τραγούδι μας, γιατί ο αδελφικός μου φίλος δεν επέστρεψε. Πάγωσε κάποια νύχτα, όταν περνούσαν με το τμήμα του την παγωμένη Οίτη. Δεν άντεξε στο κρύο και έπαθε ανακοπή, όπως έμαθα αργότερα. Βρήκαν στην τσέπη του το πορτοφόλι με τις αναμνηστικές φωτογραφίες και το στείλανε στη μάνα του.

Λίγες μέρες αργότερα αφήσαμε κι εμείς τον Κλειτσό και τους τρεις οικισμούς του. Μετά από μια μεγάλη και περιπετειώδη πορεία, νηστικοί, γυμνοί και μισοπαγωμένοι, επιστρέψαμε στον Καρβασαρά. Ανεβήκαμε στο βουνό (κορυφή Βουτσικάκι, υψόμ. 2154) της Νότιας Πίνδου, προκειμένου να φτάσουμε στα Πετρίλια. Το ανέβασμα ήταν αρκετά δύσκολο και κουραστικό, δεδομένου ότι γινόταν από δύσβατο μονοπάτι, μέσα στο χιόνι και το έκανε περισσότερο κουραστικό η αβεβαιότητα και η έλλειψη διατροφής. Για το ντύσιμό μας ούτε κουβέντα, αφού ο ένας ήταν χειρότερος από τον άλλο και επιστράτευε όλο το διαθέσιμο κουράγιο του για να μη μείνει χαμένος στο χιόνι. Το πέρασμα γινόταν από κάποιο χαμηλότερο σημείο. Μετά μας περίμενε η μεγάλη κατηφόρα για να προσεγγίσουμε το χωριό και η κατάβαση γινόταν πολύ ευκολότερη, μάλιστα σε κάποια σημεία κάναμε και τσουλήθρα επάνω στο χιόνι για να συντομεύουμε τη διαδρομή. Άλλωστε στην κατάβαση δεν είχαμε και φορτίο αφού δεν είχαμε οπλισμό παρά μόνο λιγοστά ρούχα, αυτά που φορούσαμε.

Φτάσαμε στο χωριό. Έρημο και αυτό από τους κατοίκους του, όπως και όλα τα άλλα. Υπήρχαν όμως μερικές ανταρτοοικογένειες που μένανε εκεί. Ως εκ τούτου, οι αντάρτες φρόντισαν να υπάρχει και δάσκαλος για τα παιδιά. Έξω από κάποιο σπίτι είδα και λίγες κυψέλες. Στα Πετρίλια διανυκτερεύσαμε και την επομένη πήραμε το χωματόδρομο για το Τροβάτο-Βραγγιανά. Δεν θυμάμαι λεπτομέρειες της διαδρομής. Φτάσαμε στον ποταμό Αγραφιώτη, παραπόταμο του Αχελώου. Φτάνοντας στο ποτάμι, συναντήσαμε στο πέρασμα ένα συρματόσχοινο με καλάθι, χωρητικότητας 2-3 ατόμων. Χιόνι δεν υπήρχε και, εκείνο που μου έκαμε εντύπωση ήταν η ομορφιά του τοπίου και του ποταμιού, ιδιαίτερα με τα κατάλευκα βότσαλα. Έβγαλα τα άρβυλά μου και πέρασα μέσα από το νερό. Στην ακροποταμιά μέيناμε για λίγο γιατί είχε ωραία λιακάδα. Η πορεία μας συνεχίστηκε. Περάσαμε έξω από το χωριό Άγραφα και συνεχίσαμε για το Μοναστηράκι. Εκεί φτάσαμε το απόγευμα. Στο κέντρο του χωριού υπήρχε ένας χαμηλός λόφος και στην κορυφή ήταν η εκκλησία και απ' έξω η πλατεία. Μας συγκέντρωσαν στην πλατεία και μας μίλησε ο συναγωνιστής Ηρακλής, ταξιαρχος. Ήταν εμφανές ότι πηγαίναμε για το Καρπενήσι, το οποίο είχε ήδη καταληφθεί από τους αντάρτες. Ο ταξιαρχος προσπάθησε να μας περάσει αισιόδοξα μηνύματα. Δεν παρέλειψε όμως να μας τονίσει ότι, αν κάποιοι δειλιάσουν και αποδράσουν, ο Δημοκρατικός Στρατός, και στο κέρατο του βοδιού να κρυφτούν, θα τους βρει και θα τους εκδικηθεί. Το ίδιο βράδυ έγινε συγκέντρωση των ομαδάρχων σε κάποιο σπίτι και μας δόθηκαν σχετικές οδηγίες. Βγαίνοντας από το σπίτι της συγκέντρωσης συναντώ μια συνομήλική μου περίπου άγνωστη κοπελίτσα μέχρι τότε. Πρόσεξα ότι ήταν καλά ντυμένη, γιατί φορούσε μάλλινο στρατιωτικό πανταλόνι και χιαστί είχε κρεμασμένο στο λαιμό της ένα παγούρι. Ήταν σύνδεσμος λόχου. Η όμορφη Αγορή - έτσι τη λέγανε - με πλησίασε και μου συστήθηκε. Ήταν η αδελφή του συμμαθητή του Γιώργου Ανυφαντή, που, όπως πιο πάνω ανέφερα, είχε περάσει από το ανταρτοδικείο στη Σπινάσα. Στο αντάρτικο η συνάντηση με κάποιον εκ των προτέρων γνωστό, σήμαινε συνάντηση με κάποιον στενό συγγενή σου, κάποιον φίλο σου, και το να μιλήσεις μαζί του ήταν απόλυτη εσωτερική ανάγκη, να νιώσεις ότι έχεις κοντά σου κάποιο στήριγμά σου. Αυτό για τα κορίτσια ήταν ιδιαίτερη ανάγκη. Την Αγορή τη συνάντησα λίγες μέρες

αργότερα στο χωριό Δυτική Φραγκίστα.

Διανυκτερεύσαμε στο Μοναστηράκι και την επομένη συνεχίσαμε την πορεία προς το Κεράσοβο. Μείναμε εκεί και διανυκτερεύσαμε. Το χωριό, όπως όλα τα άλλα, ακατοίκητο, νεκρό, ρημαγμένο. Δεν υπήρχε πουθενά ζωή, έρημο χωριό, πραγματικό φάντασμα, εκεί που άλλοτε έσφυζε από ζωή ανθρώπων, ζώων κλπ. Μέσα σε ένα τέτοιο έρημο σπίτι βρήκα ένα ζευγάρι παλιές μάλλινες κάλτσες, σκοροφαγωμένες όπως και ένα παλτό στην ίδια κατάσταση. Τις κάλτσες φόρεσα απ' έξω από τις δικές μου και τις γύριζα στα άρβυλα για να μη μπαίνει στα πόδια μου το χιόνι. Θυμάμαι ότι βρήκα επίσης ένα στρωσίδι μεγαλούτσικο (χωριάτικο χαλί) καμωμένο από υφαντό μαλλί κατσίκας (τραγόμαλλο). Την επομένη που φύγαμε, το πήρα μαζί μου και, ρίχνοντάς το επάνω μου, ένιωθα αδιαπέραστος από το κρύο. Κατηφορίζαμε προς το χωριό Μαραθιά. Δίδεται εντολή να σταματήσουμε στο δρόμο, γιατί είχαμε κουραστεί. Δεν θα ανάψετε φωτιές, μας είπαν, θα διανυκτερεύσετε στη θέση που βρίσκεστε. Τυλίχτηκα με το τραγότσιολο, κάθισα και αποκοιμήθηκα καθιστός, αφού το ξάπλωμα στο ύπαιθρο το χειμώνα δεν είναι σαν το κρεβάτι του σπιτιού. Ρολόγι δεν φορούσα και ο χρόνος είχε σταματήσει σχεδόν για εμάς.

Πρωινές ώρες ξεκινήσαμε πάλι το δρόμο μας και συνεχίσαμε προς το χωριό Μαραθιές. Δεν προσεγγίσαμε τις Μαραθιές και κατεβήκαμε στην Ανατ. Φραγκίστα και, μετά από σύντομη διακοπή, μπήκαμε στο χωριό. Στο μεταξύ, μετά την κατάληψη

του Καρπενησιού, στην οποία είχε λάβει μέρος και ένα τμήμα της μετέπειτα ταξιαρχίας μας Μπαντέκου, είχαν πάρει από τις αποθήκες στρατού αρκετά τρόφιμα. Έτσι, το μεσημέρι εκείνο στη Δ. Φραγκίστα φάγαμε για πρώτη φορά μαγειρευτή φασολάδα με λάδι και αλάτι. Ακόμα θυμάμαι τη γεύση της! Τόσο πολύ την ευχαριστήθηκα. Για μένα ήταν καλύτερη και από πασχαλινό αρνί!

Δεν είχε γίνει ακόμη η κατανομή και η τοποθέτησή μας σε τμήματα. Είχαμε για προσωρινό επιλοχία τον Λεωνίδα Παππά που ανέφερα πιο πάνω. Το βραδάκι με πλησιάζει ο Λεωνίδας και με ρωτά, αν τη νύχτα είμαι σκοπός ή περιπολία. Του απάντησα ότι είμαι ελεύθερος υπηρεσίας. Μου λέει, πως έχει εντολή να στείλει κάποιους για τραυματιοφορείς στη γέφυρα στα Σίδερα, όπου, εκείνο το βράδυ, δινόταν μάχη με στρατιωτικά τμήματα που έρχονταν από Αργίριο, μέσω της λίμνης Κρεμαστών. Βέβαια τότε δεν υπήρχε λίμνη ακόμη. Άσε, μου λέει, θα σε βάλω σκοπό και θα στείλω κάποιον άλλο στη θέση σου. Με αντικατέστησε με τον πολύ γνωστό μου από την Καρδίτσα, φίλο μου θα έλεγα, το Θεόφιλο Αγορόπουλο. Ο Θεόφιλος σκοτώθηκε εκείνο το βράδυ στα Σίδερα.

Την επομένη γινόταν η κατανομή των επιστρατευμένων και η τοποθέτησή τους στα στρατιωτικά τμήματα. Εμένα μου έδωσαν εντολή να πάρω μαζί μου δυο συναγωνίστριες και να πηγαίνω να παραλάβω τρόφιμα. Εκεί ξαναείδα την Αγορίτσα και μια άλλη συνομήλική της από το Μορφοβούνι, τις πήρα μαζί μου και πήγα για την παραλαβή. Έκαμα τη σκέψη πως όταν θα είχαμε επιστρέψει η επιλογή θα είχε τελειώσει και πιθανόν να μας τοποθετούσαν στο ίδιο τμήμα, και αυτό επιθυμούσε η Αγορίτσα,

για να έχει ένα γνωστό κοντά της. Η τακτική όμως στο αντάρτικο ήταν διαφορετική. Έτσι, εγώ τοποθετήθηκα μαχητής στο τρίτο τάγμα νεολαίας της ταξιαρχίας Μπαντέκου και εκείνες τραυματιοφορείς στην έδρα της ταξιαρχίας. Ήταν η τελευταία φορά που συναντηθήκαμε με τα κορίτσια. Η τακτική του να βρίσκεσαι στο τμήμα άγνωστος μεταξύ αγνώστων, φάνηκε πως ήταν επιβεβλημένη γιατί εξυπηρετούσε την καχυποψία και την έλλειψη εμπιστοσύνης στο διπλανό σου.

Φύγαμε από τη Δ. Φραγκίστα για άγνωστη κατεύθυνση και καθένας μας οδηγήθηκε στο τμήμα του. Εγώ, μαζί με κάποιους άλλους αγνώστους, πήγα στη Μαραθιά. Είχα πετάξει το τραγότσιολο γιατί ήταν βαρύ και δύσκολο στη μεταφορά. Εξακολουθούσα όμως να φοράω το διάτρητο από το σκόρο παλτό. Αργά το απόγευμα στο χωριό μάς φέρανε φαγητό. Όπλα δεν μας είχαν δώσει ακόμη. Ενώ ξεκουραζόμαστε, ακούστηκαν μερικά βλήματα όλμου και δόθηκε εντολή να εγκαταλείψουμε το χωριό. Είχε αρχίσει να νυχτώνει και ανεβαίναμε την πλαγιά ενός βουνού. Οι όλμοι συνέχισαν να χτυπούν, αλλά, μέχρι εκείνη τη στιγμή, όχι κοντά μας. Εγώ βάδιζα στο πλάι ενός ψηλού λοχαγού που τον φώναζαν Τίγρη. Ήταν ένας συμπαθής άνθρωπος γλυκομίλητος. Καθώς περπατούσαμε, μου έλεγε: "Πρόσεχε, όταν πέφτουν βλήματα όλμου, θα παρακολουθείς πού πέφτει το πρώτο βλήμα και στη συνέχεια θα περνάς από αριστερά, γιατί τα επόμενα βλήματα πέφτουν πάντα δεξιά. Εκείνο το βράδυ έμαθα ότι σκοτώθηκε από βλήμα κάποιος λοχίας αντάρτης.

Καθώς προχωρούσαμε τη νύχτα, έδωσαν εντολή σε μένα μαζί με κάποιον άλλο συναγωνιστή, αγνώστό μου φυσικά, να ερευνήσουμε προσεκτικά μήπως το ύψωμα είχε καταληφθεί από το στρατό. Μετά από ώρα επιστρέψαμε και τους βεβαίωσαμε ότι το ύψωμα ήταν ελεύθερο. Τότε ολόκληρο το τμήμα πέρασε από τη ρίζα του βουνού και κατευθυνθήκαμε προς το χωριό Καλεσμένο. Φτάσαμε και μείναμε για λίγο στο χωριό. Εκεί περιφερόμενος επισκέφτηκα κάποια σπίτια. Το χωριό ήταν έρημο, όπως και τα προηγούμενα. Σε ένα σπίτι βρήκα ένα μπαούλο που είχε μέσα ελιές ζαρωμένες. Πήρα μερικές και τις έφαγα. Δεν πήρα μαζί μου γιατί φοβόμουν μη με ανακαλύψουν. Σε ένα άλλο βρήκα ξινό τραχανά. Μικρή ποσότητα έκρυψα στον κόρφο μου και τον έφαγα αργότερα. Εν τω μεταξύ το Καρπενήσι συνέχιζε να είναι κατειλημμένο από τους αντάρτες και μια απόπειρα επιτιθεμένου από τη Λαμία στρατού να το ανακαταλάβει απέτυχε, γιατί ο Τυμφορηστός ήταν απροσπéλαστος από τα χιόνια.

Στο καλεσμένο μας έδωσαν και όπλα. Εμένα μου έδωσαν ένα αγγλέζικο "έμφυλ", που ο αορτήρας του ήταν βαμμένος κόκκινος, προφανώς από το αίμα του προκατόχου του. Φύγαμε από το χωριό και προχωρούσαμε μέσα σε μια ρεματιά. Καθ' οδόν μας έδωσαν ρέγγες και γάλα εβαπορέ από τις στρατιωτικές αποθήκες. Η επιμελητεία ήταν ακόμη ανύπαρκτη και καθένας μας έτρωγε περπατώντας ότι, είχε. Επιστρέψαμε στο Κεράσοβο και συγκεκριμένα στα υψώματα "Κάμπο Λίτσα" του Κερασόβου. Ένας λόχος των τμημάτων μας βρισκόταν στο ύψωμα Προφήτης Ηλίας Βίνιανης. Κάτω χαμηλά περνούσε ο ποταμός Μέγδοβας. Ήταν βράδυ και πήραμε εντολή να οργανώσουμε τις θέσεις μας αμυντικά. Ήταν παγωσιά και δεν μπορούσαμε να ξεκολλήσουμε ούτε μια πέτρα. Μια κοπέλα, δυσανασχετώντας έλεγε: "Τι θέσεις να οργανώσουμε, αφού δεν έχουμε τίποτε άλλο από τα χέρια μας; Η κατάσταση ήταν τραγική. Η διμοιρία μου πήρε θέση μπροστά, ως διμοιρία κρούσεως. Στο μεταξύ άρχισε να λειτουργεί μια υποτυπώδης επιμελητεία. Το σύνολο τη δύναμης που ήμασταν εκεί, έλεγαν ότι ήταν 170 άτομα, άνδρες και γυναίκες. Από τον αριθμό αυτό ήταν άγνωστο πόσοι ήταν οι επιστρατευμένοι και πόσοι οι άλλοι, οι πραγματικοί αντάρτες. Διοικητής ήταν κάποιος Μπεγλήνης. Λεγόταν πως ήταν Σλαβομακεδόνας. Η διμοιρία μας έμεινε μπροστά δυο ημερόνυχτα. Την Τρίτη μέρα το πρωί μας αντικατέστησαν και πήγαμε πιο πίσω, για ξεκούραση. Ήταν τις πρώτες μέρες του Φλεβάρη και το βουνό είχε θάμινους και μερικά δένδρα δρυός. Ήταν απομεσήμερο με καλό καιρό, χωρίς βροχές, και ο τόπος ήταν στεγνός. Σε κάποια σημεία υπήρχε λίγο χιόνι. Ήμουν καθισμένος κάτω από ένα δένδρα μόνος, γιατί γνωστοί δεν υπήρχαν. Έπιασα κουβέντα με ένα 17/χρονο ψηλό παιδί. Πρόσεξα πως φορούσε μια ωραία στρατιωτική χλαίνη. Ήταν όμορφο παιδί και η χλαίνη τόνιζε την κορμοστασιά του. Μου έλεγε ότι ήταν από κάποιο χωριό του κάμπου της Καρδίτσας. Παραπονεμένα συνέχισε: "Είμαι ο τέταρτος γιος της οικογένειας και τα τρία προηγούμενα αδέρφια μου σκοτώθηκαν. Ποιος ξέρει, αν εγώ θα ζήσω να επιστρέψω στη μάνα μου".

(συνέχεια στο επόμενο φύλλο)

Η γιορτή των Θεοφανείων και η πίτα του Συλλόγου μας

Κατά κοινή ομολογία, η προσέλευση των χωριανών στη φετινή γιορτή των Θεοφανείων ήταν αξιοπρόσεκτη και... μη αναμενόμενη, σε σύγκριση με τις προηγούμενες γιορτές του Δωδεκαήμερου των Χριστουγέννων. Βοήθησε βέβαια και ο καιρός, που μας έκαμε μια ηλιόλουστη ανοιξιάτικη μέρα, αλλά είναι διαπιστωμένο ότι οι χωριανοί μας έχουν ιδιαίτερη αδυναμία στα έθιμα των Θεοφανείων. Να πάρουν την ευλογία του παπά τους για την καλή χρονιά και να μεταφέρουν το Αγίασμα στο σπιτικό, στα ζωντανά τους και στις καλλιέργειές τους. Παμπάλαιο έθιμο που συνεχίζεται...

Εξάλλου, απολαμβάνουν και την παρουσία των ρογκατσαραίων, που φέτος ήταν πολύ περισσότεροι από άλλοτε και πιο...ζωηροί.

Όπως έχει καθιερωθεί, ο Μορφωτικός Σύλλογος "έκοψε" την πρωτοχρονιάτικη πίτα, στο κατάστημα του Κατσιούλα, στο οποίο δημιουργήθηκε το αδιαχώρητο από την παρουσία μικρών και μεγάλων. Ευχές απηύθυναν ο ιερέας του χωριού μας, ο πρόεδρος του Συλλόγου Γιώργος Κατσιούλας, ο πρόεδρος του χωριού Απόστολος Φέτσιος και άλλοι παριστάμενοι. Ο πρόεδρος του συλλόγου έκαμε έκκληση στους χωριανούς που έχουν τη δυνατότητα, να πλαισιώσουν την εφημερίδα του χωριού με γραπτά κείμενά τους, οποιουδήποτε περιεχομένου (ιστορίες, γεγονότα, έθιμα, τραγούδια, ποιήματα κλπ.), ώστε η εφημερίδα μας να εμπλουτίζεται και να υπάρχει συνέχεια. Η εφημερίδα, τόνισε, είναι η ψυχή του συλλόγου. Χωρίς την εφημερίδα, δεν θα υπάρχει σύλλογος.

Τέλος, πρέπει να ευχαριστήσουμε τις κυρίες που, με την προσφορά τους, βοήθησαν στην επιτυχία της εκδήλωσης.

Η ειρηνική περίοδος του μεσοπολέμου

Η Μικρασιατική Εκστρατεία έληξε το 1922, με τα γνωστά καταστροφικά αποτελέσματα για τη χώρα μας και, μέχρι το 1930, οι πληγές είχαν σχεδόν επουλωθεί. Η δεκαετία 1930-1940 ήταν η "χρυσή εποχή", η "Μπέλ Επόκ" της Ελλάδας. Οι άνθρωποι κουρασμένοι από τους πολέμους, απολάμβαναν τα αγαθά της ειρήνης. Όχι βέβαια ότι είχαν λύσει όλα τα προβλήματά τους, αλλά έβλεπαν με αισιοδοξία το μέλλον. Οι νέοι σπούδαζαν και διασκέδαζαν στις διακοπές τους, ο κόσμος έβγαινε στις εξοχές, διασκέδαζε και παντού υπήρχε πνεύμα αισιοδοξίας και δημιουργίας. Το πνεύμα αυτής της εποχής δεν έλειψε και από το χωριό μας. Ατέλειωτες και νοσταλγικές είναι οι διηγήσεις των παλαιότερων για τα γλέντια που οργανώνονταν τα καλοκαίρια στο Παλιοζωγλόπι από ντόπιους και παραθεριστές. Ιδανικός χώρος για τις εκδρομές τους ήταν ο Ίταμος με την περίφημη βρύση του, όπου καθημερινά σχεδόν πλημμύριζε από εκδρομείς. Αδιάψευστοι μάρτυρες οι φωτογραφίες που ακολουθούν.

Στη βρύση Τσιόκη, στις 27 Αυγούστου 1933

Στη βρύση Ιτάμου, στις 9 Αυγούστου 1933

Εκδρομή στον Ίταμο, στις 2 Σεπτεμβρίου 1934

Στη Δρακότρυπα, στις 18 Αυγούστου 1933

Ψήνοντας το αρνί στον Ίταμο, στις 25 Αυγούστου 1933

Ο συνταγματάρχης
Βασίλης Ζαχαρής
με τα ανήψια του,
στη Ραχούλα, το
Πάσχα του 1931

Σημ. Οι πέντε πρώτες
φωτογραφίες είναι από το αρχείο
του Γιάννη Β. Καραγιάννη.

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Παλιές εικόνες από τη γειτονιά μου

Συνέχεια από τη σελ. 1

ιστορικών βιβλίων πασχίζοντας εναγωνίως να ανιχνεύσω και να επισημάνω τα αίτια και τον ανθρώπινο παράγοντα που προκαλούσαν στη μεγάλη δεκαετία του 20ου αιώνα (1940-1949) ανυπολόγιστη ζημία και καταστροφή και που ο απόηχος της εποχής εκείνης φθάνει και μέχρι των ημερών μας.

Επόμενο είναι, έπειτα από ώρες μελέτης, να αισθάνομαι κόπο, κούραση, αγανάκτηση και εκνευρισμό και να επιζητώ επειγόντως λύτρωση και ανακούφιση. Και αυτό γίνεται καταφεύγοντας στις παιδικές μου αναμνήσεις που έχουν συσσωρευτεί άφθονες στη μνήμη μου και διατηρούνται ολοζώντανες, απόφιεσ και αξεθώριαστες στο πέρασμα του χρόνου, πρόθυμες να με εξυπηρετήσουν ανά πάσα στιγμή και εγώ τις αναζητώ όπως ο κουρασμένος στρατοκόπος αναζητά δροσερή πηγή και τόπο σκιερό.

Αυτοστιγμής γίνεται η επαφή με το παρελθόν και γυρίζω πολλές δεκαετίες πίσω το βιβλίο ή μάλλον το τετράδιο της ζωής μου και ζω ευχάριστες στιγμές ανάμεσα σε ανθρώπους και τόπους. Ξαναζώ γεγονότα και καταστάσεις που είναι τόσο πολύ μακρινές και τόσος κοντινές, λες και ήταν χθες. Και φυσικά γίνομαι ξανά μικρό παιδί και βρίσκομαι στον τόπο στο χωριό μας όπου έζησα τα παιδικά μου χρόνια ανέμελα και στη γειτονιά μου για την οποία νιώθω έναν ιδιαίτερο δεσμό και σχέση.

Τη γειτονιά μου αυτή την αγάπησα πολύ και τίποτα δεν ξεχνώ. Με συγκινεί, σήμερα, η ερήμωση των σπιτιών της και η παντελής έλλειψη ανθρώπων κάθε ηλικίας. Βουβή τώρα και έρημη. Κάθε γειτονιά είχε το δικό της χαρακτήρα, το δικό της στίγμα, τη δική της μορφή και συμπεριφορά. Είχε τους δικούς της ανθρώπους, τη δική της νοοτροπία και έκφραση. Μας συνέδεαν άλλοι δεσμοί και σχέσεις. Όμορφη, με τα σπιτάκια της σκεπασμένα με τα τότε βυζαντινά κεραμίδια, με τις ιδιόμορφες περιφράξεις, με τους δικούς της χαρακτηριστικούς τύπους και συνήθειες.

Δεν μπορώ να ξεχάσω εκείνη την ατμόσφαιρα που δημιουργούνταν με το πρωινό ζύπνημα της γειτονιάς την ώρα που η νύχτα έσμιγε με την ημέρα. Μετά τον πρωινό τραχανά ή κατσιαμάκι ο καθένας έπαιρνε το δικό του δρόμο και τα παιδιά ετοιμάζονταν για το σχολείο. Όλα λειτουργούσαν ρολόι και καθένας στο πόστο του. Την προβολή της αυγής την χαιρέτιζαν κοκόρια, βελάσματα ζωντανών και γαυγίσματα σκύλων. Όλοι επί ποδός πολέμου.

Τα ζωντανά περίμεναν, όταν ο καιρός το επέτρεπε, την έξοδο στα βοσκοτόπια και το χωριό μας στο κατώι φιλοξενούσε πολλά και κυρίως γίδες εκλεκτής ράτσας, τις λεγόμενες μαλτέζες και γνωστές για την καλή απόδοση στην ευρύτερη περιοχή. Οι λεγόμενες οικόσιτες γίδες δεν έλειπαν από κανένα σπίτι. Ήταν απαραίτητες και αναγκαίες και οι άνθρωποι τις φρόντιζαν και τις περιποιούνταν με το παραπάνω, σαν τα παιδιά τους. Και τη χασιά τους έδιναν γι' αυτές, που λέει ο λόγος. Από τα μικρά παιδιά μέχρι τους παππούδες υπήρχε έντονη φροντίδα και περιποίηση για τα ζώα αυτά και πάνω απ' όλα πραγματική αγάπη. Για το χειμώνα υπήρχε ειδική μέριμνα και φροντίδα για να υπάρξουν οι απαραίτητες ζωτροφές. Από το καλοκαίρι φρόντιζαν για αποθήκευση χορταριού και το φθινόπωρο έκοβαν κλαδιά βελανιδιάς και τα αποθήκευαν στις αχυρώνες ή στις θημωνιές. Οι κατσίκες όμως τον χειμώνα ήθελαν και χλωρό κλαδί και αυτό μόνο η κουμαριά και το φιλικί μπορούσαν να τις το προσφέρουν. Το βάρος της κοπής και της μεταφοράς αυτού αναλάμβαναν κατά κανόνα μόνο οι γυναίκες και τα κορίτσια.

Θυμάμαι, μικρός τότε, να παρακολουθώ από το παράθυρο του σπιτιού μου που αγνάντευε στο δρόμο, δυο - τρεις γυναίκες παρέα να μεταφέρουν από το προσήλιο ζαλικά κουμαριά και φιλικί για τις γίδες. Για μένα τότε αυτό ήταν ένα σύνθηες φαινόμενο, χωρίς να μπορώ να καταλάβω και να νιώσω τον κόπο, την κούραση αυτών των γυναικών που με μόχθο και ιδρώτα προσέφεραν αυτή την τροφή στα ζωντανά. Και οι γυναίκες τότε ήταν μάχιμες αγρότισσες με τεράστια προσφορά και συμβολή στην παραγωγή των οικιακών αγαθών. Μάνα και μαχήτρια. Μάνα και νοικοκυρά

στο σπίτι, ακαταμάχητη στη δουλειά και στη προκοπή. Πραγματικά άξια θαυμασμού.

Μια εικόνα που μου μένει ανεξίτηλη στη μνήμη, λες και την κρέμασαν σε κάδρο και πάντα την ενθυμούμαι είναι και η παρακάτω. Ο Γενάρης μήνας βρίσκονταν προς το τέλος του και εκείνο το χειμώνα έπεσαν πολλά χιόνια με αποτέλεσμα οι σοδειές να λιγοστέψουν αφάνταστα και ο χειμώνας βρίσκονταν στα μισά. Κάποια βελτίωση του καιρού έδωσε στους ανθρώπους ευκαιρία ανάσας για ανασύνταξη. Μια των ημερών εκείνων ο καιρός άρχισε να αγγιεύει, το κρύο να θεριεύει και τα σπουργίτια να στρώνουν στη γη. Σημάδι καθαρό ότι θα έρχονταν καινούργιος χιονιάς. Η κουμαριά που υπήρχε σε κάθε σπίτι σχεδόν τέλειωνε και αν έπεφτε νέο χιόνι τα ζωντανά θα έμειναν νηστικά. Έπρεπε πάση θυσία να γίνει νέα προμήθεια. Το πότε τα κορίτσια της γειτονιάς συνεννοήθηκαν ούτε και έγινε αντιληπτό παρά τότε που ένα τσουρμό από κορίτσια πήρε το δρόμο για το προσήλιο. Αριστεά, Λενίτσα, Μαριγούλα, Βασίλω, Μαριάνθη, Αγόρω, Μαρία και μερικές γυναίκες και κορίτσια από τα Βρεκαϊίκα ντυμένα καλά και τα κεφάλια τυλιγμένα με βαμπακέλες και με τα απαραίτητα εργαλεία, κλαδευτήρι, τριχιά και πίστρα πήραν το δρόμο για κουμαριά.

Το ποτάμι ήταν φουσκωμένο από τα πολλά νερά και φύσαγε σαν θηρίο, αδύνατο να το περάσει κανένας. Ευτυχώς κάτω από το μαντρί του Ζαχαρή ήταν δυο υπερυψωμένα βράχια όπου εύκολα δημιουργούνταν πρόχειρο γεφύρι και πέρασμα με μια πλατιά και χοντρή σανίδα. Ο μπάμπας Αριστείδης είχε μια τέτοια σανίδα και την τοποθετούσε πάνω στα βράχια για να περνάει το κοπάδι του απέναντι και στην επιστροφή την απέσυρε, διότι ήταν κίνδυνος να παρασυρθεί σε μεγάλη κατεβασιά.

Τα κορίτσια πέρασαν γρήγορα, σαν αμαζόνες, άρχισαν να σκαρφάζουν στην απότομη πλαγιά και φθάνοντας στο σημείο εκείνο όπου υπήρχαν κουμαριές και φιλικί, σκόρπισαν στην πλαγιά και άρχισαν το έργο.

Δεν πρόκανε ακόμα το κομμάτι των κοριτσιών να περάσει το πρόχειρο γεφύρι και οι πρώτες νιφάδες του χιονιού άρχισαν να εμφανίζονται δειλά δειλά και να παιγνιδίζουν αμέριμνα. Ήταν οι σκαριάτες που έφερναν το μήνυμα της επέλασης του χιονιά. Παγωμένη όπως ήταν η γη από τον τρελό βοριά το χιόνι άρχισε να πιάνεται, να στρώνει.

Τα κορίτσια στα γρήγορα και με παγωμένα χέρια έκοψαν αρκετή κουμαριά και φιλικί, ζαλικώθηκαν, βοήθησε το ένα το άλλο να σηκωθεί, πήραν το μονοπάτι και ροβόλησαν προς το ποτάμι. Πέρασαν το γεφύρι με μεγάλη προσοχή, γιατί γλίστρημα στο ποτάμι σήμαινε θάνατο και άρχισαν να ανηφορίζουν για τα σπίτια. Τώρα χιόνιζε για τα καλά και οι ζαλικές καλύφθηκαν με ένα στρώμα χιονιού.

Κουρασμένα, τλαιπωρημένα και εξουθενωμένα έφτασαν στα σπίτια τους. Η αποστολή εκτελέστηκε εις το ακέραιο. Η θαλπωρή του τζακιού και ένα ζεστό ποντς με πετιμέζι και τσίπουρο έδωσε στα εξαντλημένα σώματά τους κάποια ανακούφιση.

Πέρασαν από τότε πολλές δεκαετίες και πολύ νερό κύλησε στο μύλο του χρόνου. Ο τεχνικός πολιτισμός, απρόσμενος και απρόβλεπτος, μπήκε σαν σίφουνας και σαν ένα απίστευτο τσουνάμι ανέτρεψε και κατέστρεψε κάθε τι που έχει σχέση όχι με το απώτερο αλλά με το πρόσφατο παρελθόν, με το χθες για να είμαστε περισσότερο συγκεκριμένα. Το σήμερα με το χθες δεν έχει καμιά σχέση, καμιά ομοιότητα. Και αυτά έγιναν σε χρόνο ρεκόρ, σε χρόνο πέντε - έξι δεκαετιών.

Σήμερα στα σπίτια δεν υπάρχουν τα γνωστά παραδοσιακά ζώα εκτός από ελάχιστα σκυλιά και γάτες. Η παλιά κουζίνα καμιά σχέση με τη σύγχρονη, τα γεωργικά εργαλεία αντικαταστάθηκαν από μηχανές, το Ησιόδειο άροτρο αποτελεί πλέον αντικα και ο γεωργός καλλιεργεί το χωράφι του με τρακτέρ και τον γάιδαρο τον αντικατέστησε η κούρσα.

Τα χωριά ερήμωσαν, τα σπίτια, έκλεισαν και ελάχιστα υπολειπονται, τα σχολεία βουβάθηκαν και οι παραδοσιακές γειτονιές έμειναν χωρίς γειτόνους.

Σήμερα οι άνθρωποι έχουν άλλες ανέσεις και κάνουν άλλο τρόπο ζωής. Δεν γνωρίζω όμως εάν έγιναν περισσότερο ευτυχισμένοι ή δυστυχισμένοι. Στο ερώτημα αυτό η απάντηση είναι προσωπική.

Ο προμαχώνας του μικρού παιδιού

Συνέχεια από τη σελ. 1

αντάρα ή έβρεχε, τότε τροχάδην προς το σπίτι, αψηφώντας νερά, λάσπες, πέτρες και βουνιές. Σιγανό, προσεκτικό βάδισμα μόνο στο χώρο που παραμόνευε κανά σκυλί και μετά λάκισμα και πάλι.

Κανένας δεν μπορούσε να δρασκειλίσει το φράχτη. Τους συγχωριανούς -συγγενείς και μη- τους διέκρινε μια ζηλευτή αλληλεγγύη προστασίας της μικρής κοινωνίας και του βίου τους. και τα παιδιά, όσο μικρά κι αν ήταν, αισθάνονταν αυτή την απεριόριστη ευαισθησία και αγάπη. Η όποια ξενική παραβίαση δεν επιτρεπόταν. Μόνο στους δύσκολους καιρούς της Γερμανο-Ιταλικής κατοχής υπήρχε ένταση προσοχής. Σ' αυτό ασφαλώς συνετέλεσε, πέρα από τ' άλλα, η ανέχεια, η πείνα και η αναγκαστική παρουσία κάποιου ξενικού στοιχείου. Για τα μικρά εντούτοις, δεν υπήρχε πρόβλημα, εφόσον μπορούσαν να πιάνονται από το φουστάνι της μάνας τους ή να εξασφαλίζονται απ' τη θωριά κάποιου συγχωριανού τους!

Το σπίτι διέθετε σύγχρονη εξωτερική θύρα με κλειδωνιά και εσωτερικό σύρτη. Ήταν αδύνατη η παραβίασή του χωρίς να ξυπνήσει η γειτονιά. Και τότε, η γειτονιά ξυπνούσε και δεν αστειευόταν...

Βασικά, λοιπόν, ο ύπνος δεν διακόπτονταν από ύποπτους θορύβους. Οι γνώριμοι θόρυβοι ανιχνεύονταν ασυναίσθητα και το μόνο που ίσως μπορούσαν να προκαλέσουν ήταν το ανασήκωμα ή και την αλλαγή πλευρού στον ύπνο. Οι θόρυβοι που τσίλωναν τ' αυτί ήταν το φλερτοκακάρισμα στο κοτέτσι και το τρίξιμο στην πορτοξυλιά και μόνο.

Από τότε ως και τώρα, επέζησαν ολόγυρα στα σπίτια κάποια δένδρα-μια κρνανιά, μια κουτσιπιά και μια αγριουσικιά- που καταμαρτυρούν τα όσα είδαν κι άκουσαν στη γειτονιά. Στέκονταν σηματοδύνοντας τον περίγυρο κι αφουκράζονταν τις ανησυχίες ανθρώπων και ζωντανών. Χωρίς μιλιά, κατέγραφαν και με το θρόισμά τους συμμετείχαν σε χαρές και σε λύπες. Κι είδαν και γεύτηκαν το γέλιο και τον πόνο. Κι από κοντά παρακολούθησαν τις ματιές του μικρού παιδιού, που προσπαθούσε μέσ' απ' τις χαραμάδες ακόμα να διευρύνει τον κύκλο του, και με τον ίσκιο τους συναγωνίζονταν τον ίσκιο του σπιτιού στο να προσφέρουν τη ζωντάνια τους κι αναψυχή το καλοκαίρι και να σηματοδύνουν πάνω στη αυλή την ωρολογιακή ώρα κατά τρόπο ζηλευτό κι αλάνθαστο.

Η θέση του ήλιου και του ίσκιου αποτελούσαν τους βασικούς ρυθμιστές του καθημερινού ωραρίου ενασχόλησης μικρών και μεγάλων την εποχή εκείνη. Στο σπίτι υπήρχε ρολόι, αλλά προς τι ο κόπος μιας και η εμπειρική παρατήρηση αποδεικνυόταν αλάνθαστη;

Το ευρύχωρο της ρούγας και το κατώγι πρόσφεραν τον απαραίτητο χώρο για όλα τα κατοικίδια. Η γάτα ήταν πάντα παρούσα σε κάθε εκδήλωση. Αμ' εκείνες οι γίδες; Η αθωότητά τους και τα προϊόντα τους αποτελούσαν ένα ουσιαστικό μέρος στην καθημερινή τροφοκοινωνική επαφή. Κι όταν αναγκαστικά χάθηκαν, λίγο αργότερα, κάπου κάτω στον κάμπο, αποτέλεσαν το ορόσημο της αλλαγής, απ' το παλιό προς το καινούργιο, που ραγδαία ύστερα άλλαξε τη ζωή.

Μια ζωή που όλοι και όλα συναγωνίζονταν να τη χρωματίσουν, να την οριοθετήσουν και να τη συνοδεύσουν στη χαρά και στη λύπη.-

ΔΙΧΟΝΟΙΑ

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνέχεια από τη σελ. 1

του Πηλέα και της Θέτιδας, έριξε ανάμεσα στους καλεσμένους ένα μήλο με γραμμένη πάνω σε αυτό την φράση " Τη καλλίστη" (στην ομορφότερη) προκαλώντας την φιλονικία μεταξύ Αφροδίτης, Ήρας και Αθηνάς για το ποιά θα το πάρει.

Μπορεί να ξεχάστηκαν οι θεοί του Ολύμπου. Η μοναδική θεότητα που δεν ξεχάστηκε ποτέ από τους Έλληνες είναι η Έρις.

Ο Αλκαίος της Μυτιλήνης, ποιητής σύγχρονος της συμπατριώτισσάς του Σαπφούς και του Σόλωνος, περιγράφει στα " Στασιονικά" του τον εμφύλιο πόλεμο που ξέσπασε τον 7ο αιώνα π.χ. μεταξύ Πληβείων και Πατρικίων, ο οποίος είχε βέβαια ταξικό χαρακτήρα. Συγκρίνει τον πόλεμο αυτό με μια χειμερινή θύελλα όπου " κάθε κύμα που έρχεται ανεβαίνει πιο ψηλά από όλα αυτά που προηγήθηκαν". Ο Αλκαίος είχε ταχθεί υπέρ των αδυνάτων Πληβείων εν αντιθέσει με τον σύγχρονό του λόγιο Θεογνή ο οποίος ήθελε "να πιει το αίμα" των επαναστατημένων Πληβείων που, "ενώ άλλοτε εστερούντο κάθε δικαιώματος και έβοσκαν έξω από τα τείχη σαν τα ελάφια, τώρα σήκωσαν κεφάλι και ζητούν ισότητα". "Δίκη" ήταν η κραυγή των Πληβείων που, τότε, σήμαινε δικαιοσύνη και όχι διαδικασία για την απόδοση δικαιοσύνης.

Έναν παρόμοιο ταξικό εμφύλιο πόλεμο θέλησε ν'αποφύγει ο Σόλων στην Αθήνα τον 7ο προς 6ο αιώνα και το κατόρθωσε με την "Σεισάχθεια" (Σείω το άχθος). Στην Αθήνα της εποχής εκείνης υπήρχε ένα αγεφύρωτο χάσμα μεταξύ των ευγενών πλουσίων και των φτωχών βιοπαλαιστών. Οι πλούσιοι ήταν μεγαλογαιοκτήμονες ή μεγαλέμποροι - μεγαλοβιοτέχνες. Οι φτωχοί ήταν κυρίως καλλιεργητές μικροϊδιοκτήτες ή ακτήμονες, μικροβιοτέχνες. Αναγκάζονταν συχνά να δανείζονται χρήματα από τους πλουσίους βάζοντας υποθήκη τις μικροϊδιοκτησίες τους ή την προσωπική τους ελευθερία. Έτσι, όταν δεν κατόρθωναν να εξοφλήσουν τα δάνεια, έχαναν τις ιδιοκτησίες τους ή την ελευθερία τους και γινόντουσαν δούλοι των δανειστών. Οι πλούσιοι, λοιπόν, έβλεπαν τις ιδιοκτησίες τους να μεγαλώνουν, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα πρόσθετα εργατικά χέρια με τους δούλους που αποκτούσαν. Και το χάσμα μεγάλωνε μαζί με τη απόγνωση και την οργή των φτωχών. Το καζάνι έβραζε και ήταν έτοιμο να εκραγεί. Ο σοφός Σόλων, αφού ανακηρύχθηκε "Επώνυμος Άρχων" με αυξημένες εξουσίες "διαλεκτού" και "νομοθέτου", κατάφερε να εκτονώσει την κρίση με σειρά μέτρων τα οποία ικανοποίησαν τους φτωχούς, δίχως να δυσανεστήσουν υπέρμετρα τους ευγενείς πλουσίους, στην κατηγορία των οποίων ανήκε και ο ίδιος. Κυρίως διέγραψε τα χρέη (το άχθος των φτωχών) και απελευθέρωσε όσους είχαν γίνει δούλοι λόγω χρεών.

Είναι γνωστοί οι συνεχείς πόλεμοι μεταξύ των ελληνικών πόλεων σε όλους τους δυνατούς συνδυασμούς, αλλά και εντός των πόλεων μεταξύ δημοκρατικών και ολιγαρχικών. Αποκορύφωμα των εμφυλίων συγκρούσεων αποτέλεσε ο Πελοποννησιακός πόλεμος, ο οποίος έλαβε πανελλήνιο χαρακτήρα εφόσον έφερε αντιμέτωπους την Αθήνα με τους συμμάχους της και την Σπάρτη με τους δικούς της.

Πριν όμως μιλήσουμε για την μείζονα αυτή σύρραξη, ας μην ξεχάσουμε τους εμφυλίους της πρόσφατης ιστορίας. Εκτός από τις κατοχικές εμφύλιες συρράξεις και τον μεγάλο εμφύλιο 1946-1949, δύο εμφύλιοι πόλεμοι έλαβαν χώρα

διαρκούντος του αγώνος του 1821 που λίγο έλειψε να οδηγήσουν σε πλήρη αποτυχία αυτόν τον ηρωικό αγώνα, αν, ανεξάρτητα από τα κίνητρά τους, δεν επενέβαιναν οι μεγάλες δυνάμεις . Αυτός ο εμφύλιος ενέπνευσε στο Σολωμό το τετράστιχο 147 :

"Μην ειπούν στον στοχασμό τους
Τα ξένα έθνη αληθινά
Εάν μισούνται ανάμεσά τους
Δεν τους πρέπει ελευθεριά."

Ολέθριος επίσης ήταν και ο εθνικός διχασμός που άρχισε το 1915 και που κατέληξε στη Μικρασιατική τραγωδία.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Όσο για τον Πελοποννησιακό πόλεμο πρέπει να θεωρήσουμε ευτυχή συγκυρία το γεγονός ότι τον έζησε και τον περιέγραψε ο μέγιστος των ιστορικών, ο Θουκυδίδης, στα βιβλία του οποίου βρίσκουμε εξηγήσεις για τα σήμερα συμβαίνοντα στον κόσμο.

Κεντρική έννοια στην ιστορική του σκέψη είναι η ανθρώπινη φύση, το "ανθρώπειον". Ουσιαστικό στοιχείο της φύσης του ανθρώπου είναι, κατά τον Θουκυδίδη, η αλόγιστη επιθυμία για δύναμη και εξουσία, η οποία , κάτω από ορισμένες συνθήκες, γίνεται ασύδοτο στοιχείο του δημοσίου βίου εντός και ανάμεσα στις πόλεις- κράτη με κατάληξη την παραφροσύνη που αποτελεί ο εμφύλιος πόλεμος. Ο Θουκυδίδης ήταν ήδη ενήλικας όταν ξέσπασε ο Πελοποννησιακός πόλεμος. Έζησε τα γεγονότα και τα περιέγραψε όπως τα βίωσε ο ίδιος και όπως τα βίωσαν οι σύγχρονοί του. Δεν περιορίστηκε σε μία μαρτυρία για κάθε γεγονός. Διαπίστωσε ότι το ίδιο γεγονός το περιέγραφαν με διαφορετικό τρόπο οι διάφοροι αυτόπτες μάρτυρες. Για τον λόγο αυτό προέβαινε στη διασταύρωση των διαφόρων περιγραφών με σκοπό να αναδείξει την αλήθεια. Εμβάθυνε στα γεγονότα και αναζητούσε τα στοιχεία που συνδέονταν με την ανθρώπινη φύση και που είχαν, κατά συνέπεια, το στοιχείο της παγκοσμιότητας, που σημαίνει ότι μπορούν να επαναληφθούν με ανάλογο τρόπο σε άλλες εποχές και σε άλλους τόπους. Αυτός είναι κυρίως ο λόγος που ο Θουκυδίδης θεωρείται ο πατέρας της κατά τρόπο διεισδυτικό προσέγγισης της Ιστορίας και της ανθρώπινης φύσης. Γι'αυτό διαβάζεται, μελετάται και αναλύεται ακόμα και σήμερα σ'όλο τον κόσμο , με κορυφαία ερευνήτρια του έργου του την Γαλλίδα Ακαδημαϊκή, την πασίγνωστη ελληνίστρια JAQUE-LINE DE ROMILLY (Ζακελίν Ντε Ρομιλλύ).

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ο Θουκυδίδης διδάσκεται ως υποχρεωτικό μάθημα σε όλες τις στρατιωτικές ακαδημίες των Ηνωμένων Πολιτιών της Αμερικής και ότι οι μεταφράσεις των βιβλίων του πωλούνται στον αριθμό της τάξεως των 50 000 αντιτύπων κάθε χρόνο στη μεγάλη αυτή χώρα. Το έργο του Θουκυδίδη διατηρεί διεθνώς θέση εγχειριδίου στρατηγικής και πολιτικής φιλοσοφίας.

Ανεξάρτητα από το " φαινόμενο" Θουκυδίδης, πολλά είναι εκείνα που μας κάνουν να πιστέψουμε ότι ο δυτικός κόσμος ήταν και παραμένει πολιτισμικά "ελληνοκεντρικός". Επανέρχεται συνεχώς στην "παιδική του ηλικία" που δεν είναι άλλη από την αρχαιοελληνική παράδοση, ζητώντας να ανακαλύψει μέσα αυτή τον εαυτό του.

Η προσέγγιση της ιστορίας από τον Θουκυδίδη δεν έχει καμία σχέση με τα διασκεδαστικά παραμύθια του Ηρόδοτου και τις υπερκόσμιες παρεμβάσεις των Θεών του Ολύμπου.

Προσέχουμε την υγεία μας

Σημάδια ότι το σώμα μας είναι νεότερο από την ηλικία μας

Αν τα χρόνια περνούν, αλλά η επίδρασή τους πάνω στο σώμα μας δεν γίνεται και τόσο ορατή, μάλλον έχουμε κάνει ισορροπημένη ζωή

Μιλάμε πάρα πολύ συχνά για τα οφέλη που έχει η ισορροπημένη διατροφή και ένας υγιεινός τρόπος ζωής για τον οργανισμό μας, πώς μπορούμε να προλάβουμε πολλές παθήσεις αλλά και να σταματήσουμε την γρήγορη εξάπλωση των σημαδιών του γήρατος. Και αυτά είναι μερικά μόνο από τα υπέροχα πράγματα που θα δούμε να συμβαίνουν στο σώμα μας, αν φροντίζουμε τον εαυτό μας όσο καλύτερα γίνεται...

Κανένα λαχάνιασμα

Όσοι έχουν νιώσει να λαχανιάζουν με το που ανέβουν μερικά σκαλοπάτια μπορούν να καταλάβουν πόσο σημαντικό είναι αυτό, το να μην χάνει το σώμα μας τις δυνάμεις του με την παραμικρή υποψία σωματικής άσκησης.

Δυνατά νύχια

Το πιστεύετε ή όχι, τα νύχια μας (όπως και τα δόντια μας) μπορούν να πουν πολλά για την κατάσταση της υγείας μας. Αν φροντίζουμε τον εαυτό μας, τα νύχια μας θα είναι δυνατά, χωρίς αποχρωματισμούς και τραχιά υφή, ούτε θα σπάνε.

Γυμναστική με άνεση

Ένα σώμα που γυμνάζεται τακτικά αποκτά σιγά-σιγά όλο και μεγαλύτερες αντοχές, που σημαίνει ότι θα εξακολουθείτε ακόμα και σε πιο προχωρημένη ηλικία να κάνετε γυμναστική με άνεση οι μύες σας θα είναι πιο δυνατοί, η αίσθηση της ισορροπίας σας και η ευλυγισία σας σε εξαιρετικά επίπεδα.

Όλα καλά στην τουαλέτα

Αν το σώμα σας είναι υγιές, αυτό θα φαίνεται και στην τουαλέτα. Θα μπορείτε να πηγαίνετε τακτικά, και πιθανότατα περίπου την ίδια ώρα κάθε μέρα. Αυτό είναι το καλύτερο σημάδι ότι ο μεταβολισμός σας λειτουργεί άψογα.

Κοιμάστε καλά

Όταν πέφτετε για ύπνο, καταφέρνετε να κλείσετε τα μάτια σας αμέσως. Το επόμενο πρωί, καταφέρνετε να ξυπνάτε την ίδια ώρα κάθε μέρα, νιώθοντας ξεκούραστοι. Η ποσότητα, αλλά και η ποιότητα του ύπνου είναι πάρα πολύ σημαντικοί παράγοντες για την υγεία μας.

Το σωματικό σας λίπος είναι στα ιδανικά επίπεδα

Το ιδανικό σωματικό λίπος για έναν άνδρα άνω των 40 ετών μπορεί να είναι από 11% μέχρι 22%. Συνδυάστε την λιπομέτρηση με μέτρηση του Δείκτη Μάζας Σώματός σας, για να λάβετε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Κανένα στρες

Όλοι βιώνουμε στρες καθημερινά, αλλά πόσο το αφήνουμε να μας επηρεάζει; Αν έχετε αποκτήσει τις απαραίτητες δεξιότητες για να διαχειρίζεστε το άγχος, αυτό θα φαίνεται στο σώμα σας από το να έχετε καλύτερη στάση, μέχρι και λιγότερες ρυτίδες. Και, μιας που τις αναφέραμε...

Λιγότερες ρυτίδες

Οι ρυτίδες και τα σημάδια της γήρανσης είναι αναπόφευκτα. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει απλά να τα αφήσουμε να χαράξουν το πρόσωπο και το σώμα μας από μικρή ηλικία, με κακές επιλογές. Αν προστατεύαμε την επιδερμίδα μας από τις υπεριώδεις ακτινοβολίες και αν καταναλώναμε μια διατροφή πλούσια σε αντιοξειδωτικά, τα σημάδια γήρανσης δεν θα είναι τόσο έντονα. Και, προφανώς, εδώ παίζει πολύ μεγάλο ρόλο το κάπνισμα και το αλκοόλ.

Νιώθετε υγιείς

Ίσως το πιο σημαντικό, στο τέλος, είναι το πώς νιώθουμε οι ίδιοι. Αν, παρά τα χρόνια που περνούν από πάνω σας, νιώθετε γεμάτοι ενέργεια, όρεξη να είστε δραστήριοι και δεν έχετε χάσει τον ενθουσιασμό σας, δεν υπάρχει καλύτερη ένδειξη ότι η υγεία σας βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση!

Η μάνα ή τα κομπιούτερ;

Η μάνα έκανε το καθήκον της. Τα γέννησε, πάλεψε με νύχια και με δόντια, νύχτα και μέρα να τα αναστήσει, να τα στείλει στο σχολείο. Κι όταν πια κατέβηκαν στην Καρδίτσα να πηγαίνουν στο γυμνάσιο, η μάνα και πάλι στον αγώνα. Με ποδαρόδρομο από το χωριό στην Καρδίτσα, ζαλιγκωμένη με τα πλυμένα ρούχα και τις μπαλωμένες κάλτσες, τον τραχανά, τα φασόλια και τις πατάτες. Και με άλλο δρομολόγιο, πάλι ποδαρόδρομο, με φορτωμένο το μουλάρι με καυσόξυλα, για τη σόμπα. Και να 'ναι χειμώνας και να χιονίζει και το δρολάπι να περονιάζει ως το κόκκαλο.

Ούτε ένα ούτε δύο, αλλά έξι ολόκληρα χρόνια η μάνα να αγωνίζεται για να τελειώσουν τα παιδιά το γυμνάσιο. Παλεύει με όλες τις δυνάμεις της. Ξενοδουλεύει, αν χρειαστεί, παλαμοδέρνεται στα χωράφια, στα κήπια, στα ζωντανά. Να φροντίζει το σπίτι. Να σηκώνεται νύχτα για να ζυμώσει το ψωμί, γιατί οι δουλειές δεν την αφήνουν να τις προλάβει την ημέρα. Κι έχει και τον ποδαρόδρομο για την Καρδίτσα. Να πάει φαγητό για τα παιδιά. Να σηκωθεί νύχτα, να φτιάσει πίτα ή μπαζίνα και να φορτωθεί τον τρουβά με όλα τα εφόδια.

Οι καιροί όμως περνούν. Τα παιδιά τελείωσαν το γυμνάσιο κι άφησαν την Καρδίτσα. Σαν του λαγού τα παιδιά, όπως λένε. Άλλα πήγαν στο πανεπιστήμιο, άλλα σε διάφορες δουλειές σε άλλες πόλεις. Η μάνα απαλλάχτηκε από τον ποδαρόδρομο. Τώρα τα παιδιά έρχονται στο σπίτι, στους γονείς στη χάση και στη φέξη.

Και τα παιδιά παντρεύτηκαν. Έκαμαν δικό τους σπίτι. Απόχτησαν παιδιά. Άρχισαν να μεγαλώνουν οι υποχρεώσεις. Η οικονομική κρίση πέρασε κι από την πόρτα τους. Συχνά πυκνά καταφεύγουν στους γονείς τους για κάποια (δήθεν...) δανεικά (κι αγύριστα, φυσικά).

Τα καλοκαίρια όμως δεν ξεχνούν να φορτωθούν οικογενειακώς στους γονείς τους στο χωριό. Και έρχονται συνήθως με "άδεια χέρια". Ή μπορεί να κουβαλάνε και κάποιους φίλους. Κι αφού καλοπεράσουν με την "αγροτική" της μάνας και του πατέρα, φεύγουν. Περιττό να πούμε ότι αφήνουν βουνό τα άπλυτα και τα βρόμικα να τα λουστεί η μάνα. Οι νύφες συνήθως είναι ακατάδεχτες.

Φεύγουν, αφού έχουν ρημάξει τον προϋπολογισμό του σπιτιού κι αφού έχουν φορτώσει στο αυτοκίνητο τυριά, φασόλια, κρεμμύδια, πατάτες, τραχανά, κάστανα κι ό,τι άλλο υπάρχει στο σπίτι που να τρώγεται.

Και έρχονται οι χειμώνες κι η μάνα στο χωριό παλεύει με τις αντιξοότητες και τα γηρατειά. Παλεύει να κρατήσει στη ζωή το γέρο της. Κι όταν "φεύγει" εκείνος, μένει η μάνα μόνη. Ανήμπορη πια και γερασμένη. Αδυνατεί να αυτοεξυπηρετηθεί. Και τι θα απογίνει τώρα;

Αν έχει ένα παιδί, αγόρι ή κορίτσι, πολύ πιθανόν να την περιμαζέψει μαζί του στο σπίτι του. Αν όμως έχει περισσότερα παιδιά, τότε τα πράγματα περιπλέκονται. Μαζεύονται κάποια μέρα να δουν τι θα κάμουν με τη μάνα.

"Εγώ, λέει ο ένας γιος, έχω μικρό σπίτι και δεν χωράμε καλά καλά εμείς, πού να τη βάλω;" "Εγώ" λέει η κόρη, "μπορεί να έχω μεγάλο σπίτι, αλλά δεν μας φτάνει. Ένα δωμάτιο εμείς οι μεγάλοι, ένα ο γιος, ένα η κόρη, πού να τη βάλουμε; Ένα δωμάτιο-γραφείο που μένει, έχουμε το κομπιούτερ...". Ο άλλος γιος δεν μιλάει. Η γυναίκα του έχει το λόγο. "Να τη βάλουμε στον Καντερέ", λέει η νύφη. Στο άκουσμα αυτής της πρότασης, οι άλλοι μ' ένα στόμα, αρνούνται. "Όχι, τι θα πει ο κόσμος; Να έχει τρία παιδιά και να καταντήσει στο άσυλο;"

Τελικά, λύση δεν βρέθηκε. Η μάνα παραμένει μόνη κι έρημη στο χωριό. Μια καλή γειτόνισσα της ανάβει κάποτε κάποτε τη φωτιά και της πηγαίνει, όταν έχει ευχέρεια, και ένα πιάτο φαί. Είναι βέβαιο πως κάποια μέρα θα τη βρούνε ξυλιασμένη, όπως βρήκαν κάποιους/ες άλλους/ες στο χωριό, τα τελευταία χρόνια.

Βλέπετε, τα κομπιούτερ και η αγνωμοσύνη νίκησαν. Η αδιαφορία προς τους γονείς, και τα κομπιούτερ εξόρισαν την αγάπη και πότισαν με το κώνειο της αχαριστίας τη μάνα.

B.

Από το περιοδικό "αμάραντος", αριθ. τεύχους 77, σελ.5

Τα πεσκέσια στο σουλτάνο και το ...σκουληκιασμένο τυρί Αγράφων

Την εποχή της τουρκοκρατίας ο τόπος μας έζησε πολλά δεινά. Οι Τούρκοι, λαός πολεμικός κατά βάση, είχαν απέχθεια προς την εργασία. Για την επιβίωση και την καλοπέρασή τους έπρεπε να εργάζονται σκληρά οι κατακτημένοι λαοί, οι "άπιστοι", τους οποίους είχαν εξομοιώσει με τα ζώα. Έχουμε γράψει και άλλοτε πως, οι Τούρκοι, όσο μπουνταλάδες ήταν στις άλλες εκδηλώσεις της ζωής, άλλη τόση πανουργία και εφευρετικότητα έδειχναν στην επιβολή φόρων στους κατακτημένους Έλληνες. Σ' αυτό βέβαια συνεπικουρούνταν και από έλληνες εξωμότες, τις "ύαινες" που συνωστίζονταν γύρω από την εξουσία, με σκοπό την εκμετάλλευση των δύστυχων συμπατριωτών τους.

Οι φόροι τους οποίους επέβαλαν οι κατακτητές στους μη μουσουλμάνους ήταν ποικιλώνυμοι. Εκτός από τον κεφαλικό φόρο (χαράτς), εφεύραν μια δεκάδα τουλάχιστο άλλους φόρους, όπως φόρο για κάθε εστία που κάπνιζε, φόρο χωριστά για κάθε προϊόν που παραγόταν, φόρο για κάθε είδος ζώων που εκτρέφονταν, φόρο για τις εκστρατείες του στρατού κλπ., μέχρι και φόρο για τους γάμους! Ο τελευταίος ονομαζόταν "φόρος παρθενοφορίας" και ήταν άλλος για χήρες, άλλος για διαζευγμένες και μεγαλύτερος για παρθένες.

Οι φόροι χωρίζονταν σε μόνιμους και έκτακτους. Οι έκτακτοι φόροι επιβάλλονταν κάθε φορά που τα οικονομικά του Δοβλετιού δυσκολεύονταν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του κράτους, κυρίως στις ατέλειωτες εκστρατείες της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Η εφευρετικότητά τους δεν είχε προηγούμενο. Τα χωριά του Πηλίου π.χ. υποχρεώνονταν να στέλνουν κάθε χρόνο ορισμένη ποσότητα φρούτων για το χαρέμι του σουλτάνου. Τα χωριά των Αγράφων να στέλνουν βούτυρο για τις ανάγκες του στρατού, τα βλαχοχώρια του Μετσόβου να στέλνουν μάλλινο ύφασμα για να ...καθαρίζουν τα καζάνια που μαγείρευαν για τους γενίτσαρους της φρουράς του σουλτάνου κ.ο.κ..

Από ένα σουλτανικό έγγραφο (φιρμάνι) του 1667 γνωρίζουμε ότι οι Αγραφιώτες υποχρεώθηκαν και στείλουν συνολικά 25000 οκάδες βούτυρο για το στρατό που πολεμούσε στην Κρήτη! Για το χωριό μας το φιρμάνι γράφει τις παρακάτω ποσότητες: **Ζωγλόπι: 60,5 οκάδες, Καλόγερος: 11 οκάδες.** Κατά πάσα πιθανότητα, Καλόγερο οι Τούρκοι ονόμαζαν τη συνοικία του Πέρα Μαχαλά, τη οποία φορολογούσαν χωριστά. Υποτίθεται βέβαια ότι ...αγόραζαν τα προϊόντα που απαιτούσαν, αλλά με ένα ευτελές νόμισμα που δεν είχε καμιά αξία. Σ' αυτό δεν φάνηκαν καλύτεροι και οι σύγχρονοι κατακτητές, οι Γερμανο-Ιταλοί, οι οποίοι στην Κατοχή εξαφάνισαν τα τρόφιμα από την αγορά, πληρώνοντας με κατοχικά μάρκα, μηδαμινής αξίας!

Οποιοσδήποτε χριστιανός απευθυνόταν σε Τούρκο αξιωματούχο για να βρει το δίκιο του, απαραίτητη προϋπόθεση ήταν να καταθέσει το δώρο του (μπαξίς). Το μπαξίς κλιμακωνόταν ανάλογα με τη θέση του αξιωματούχου. Όσο πιο ψηλά στην κλίμακα της ιεραρχίας βρισκόταν ο αξιωματούχος, τόσο πιο μεγάλο και το μπαξίς. Και βέβαια, αν έφτανε ως την Αυλή του σουλτάνου, τότε το δώρο έπρεπε να είναι ανάλογο. Και εδώ ερχόμαστε στην περίπτωση του προεστού του Ζωγλοπιού Πάνου Ζωγλοπίτη.

Μετά την καταστολή της θεσσαλικής επανάστασης του 1854, οι Τούρκοι, είτε με δόλιες υποσχέσεις περί αμνηστίας είτε με άλλους τρόπους εξόντωσαν τους περισσότερους από τους αρχηγούς των επαναστατών. Ορισμένους όμως από τους προεστούς των Αγράφων, όπως τον Πάνο Ζωγλοπίτη, το Γούλα Τσάπαλο από το Σμόκοβο, τον Δημήτριο Τσολάκογλου από τη Ρεντίνα και άλλους Αγραφιώτες, τους οποίους θεώρησαν ωφέλιμους για το Δοβλέτι, τους πήραν σε μια ιδιότυπη ομηρία στην Κωνσταντινούπολη. Τους έντυσαν τούρκους αξιωματικούς, τους ονόμασαν υπασπιστές του σουλτάνου και τους

συμπεριφέρονταν πολύ φιλικά. Ο σκοπός των Τούρκων ήταν διπλός: Από τη μια, κρατώντας τους αρχηγούς στην Πόλη, είχαν εξασφαλισμένη την ησυχία της επαρχίας τους και από την άλλη, παραχωρώντας τους προνόμια, είχαν εξασφαλισμένη την ισόβια φιλία τους προς το Δοβλέτι. Το σχέδιο βέβαια δεν κατέληγε πάντοτε σε επιτυχία.

Το 1452 ή 1453 οι παραπάνω Αγραφιώτες, μεταξύ των οποίων και ο Πάνος Ζωγλοπίτης, κλήθηκαν στην Κων/πολη, όπου παρέμειναν μέχρι το 1868, οπότε ο μεν Ζωγλοπίτης αντικαταστάθηκε από τον μικρότερο αδελφό του Κωστάκη, ο δε Γούλας Τσάπαλος από το γιο του Κωνσταντίνο. Κατά το διάστημα της ιδιότυπης ομηρίας του στην Κων/πολη, ο Πάνος Ζωγλοπίτης, παράγγειλε και του

Από αριστερά καθιστοί: Πάνος Ζωγλοπίτης, Νάκας Τσάπαλος, Γούλας Τσάπαλος. Όρθιοι: Κων/νος Ζωγλοπίτης, Κων/νος Τσάπαλος

έστειλαν δώρα (πεσκέσια) για το σουλτάνο, μεταξύ των οποίων βούτυρο και τυρί Αγράφων, των οποίων η φήμη, ως εξαιρετικών προϊόντων, είχε φτάσει και στην Πόλη.

Εκείνες τις ημέρες επισκέφθηκε το σουλτάνο η βασίλισσα της Αγγλίας, η πασίγνωστη Βικτωρία, που άφησε εποχή στη χώρα της και στην Ευρώπη. Ο σουλτάνος, προφανώς για να δείξει στη βασίλισσα πόσο καλά μεταχειρίζεται τους χριστιανούς υπηκόους του, κάλεσε στο τραπέζι που παρέθεσε στη Βικτωρία και τους Αγραφιώτες προεστούς που είχε στην Αυλή του. Κάποια στιγμή ήλθε στο τραπέζι και το τυρί Αγράφων, το οποίο ο σουλτάνος εγκωμίασε στη βασίλισσα. Όταν η Βικτωρία έκοψε ένα κομμάτι, πρόβαλε από μέσα ένα σκουλήκι! Ο σουλτάνος, στη θέα του σκουληκιού συγχύστηκε και αγριοκοίταξε το Ζωγλοπίτη. Η Βικτωρία, που έκοβε το μάτι της, κατάλαβε τη δυσχερή θέση του τελευταίου, ο οποίος έχασε το χρώμα του, και αμέσως διόρθωσε την κατάσταση. Χαμογελαστή, έβαλε το σκουληκιασμένο τυρί στο ψωμί της και το έφαγε, λέγοντας μάλιστα ότι έτσι είναι όλα τα καλά τυριά της Ευρώπης! Ο σουλτάνος ικανοποιήθηκε και ο Ζωγλοπίτης γλίσωσε την κρεμάλα. Πρέπει να συμπληρώσουμε ότι το σκουληκιασμένο δεν σήμαινε ότι το τυρί δεν ήταν καλής ποιότητας, αλλά η μεταφορά των ευαίσθητων αυτών προϊόντων σε μεγάλες αποστάσεις και χωρίς τα μέσα που διαθέτουμε σήμερα (ψυγεία), συντελούσε στην αλλοίωσή τους.

Λάμπρος Γριβέλλας

ΤΑ ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΗ

Σε μια από τις συχνές περιοδείες του Καποδίστρια στην ύπαιθρο, που έκανε για να βλέπει με τα μάτια του τις πραγματικές ανάγκες του τόπου, έτυχε να μπαίνει στον Αϊ-Γιώργη, ένα χωριό της Κορινθίας. Ανάμεσα στους άλλους που τον συνόδευαν ήταν και ο Κολοκοτρώνης. Ο λαός όμως που περίμενε με χαρά να γνωρίσει τον κυβερνήτη του, δεν μπορούσε να τον ξεχωρίσει ανάμεσα στη συνοδεία. Ο Καποδίστριας πήγαινε καβάλα σ' ένα αλογάκι, ελεεινό σαν γαϊδούρι. Φορούσε τα πιο συνηθισμένα ρούχα. Και η χλωμή μορφή του σουρωμένη, βασανισμένη, απ' τις έγνοιες και τις στενοχώριες, δεν του έδινε επιβλητική φινέτσα.

Ο λαός έβλεπε να προηγείται της συνοδείας ένας καλο-θρεμένος και καλοντυμένος άντρας. Φορούσε χρυσοκέντητη φέρμελη, ήταν καβάλα σ' ένα νέο και επιβλητικό άλογο και προχωρούσε καμαρωτός. Αυτός, νόμιζε ο λαός, πως ήταν ο Καποδίστριας και έτρεχαν οι χωριάτες να τον προσκυνήσουν. Εκείνος όμως δεν ήταν άλλος από έναν εργολάβο του ταχυδρομείου, τον Καρδαρά, που είχε αναλάβει το έφιππο ταχυδρομείο του Μωριά.

Τα έβλεπε αυτά ο Κολοκοτρώνης και νευρίαζε. Εκείνη λοιπόν την ώρα, πριν μπουν στο χωριό του Αϊ-Γιώγη, λέει στον Καποδίστρια.

-Το πράμα δεν πάει άλλο, Εξοχότατε! Πρέπει ο λαός να γνωρίσει τον κυβερνήτη του.

-Και τι θέλεις να κάμω; ρώτησε ο Καποδίστριας.

-Να βάλει, η Εξοχότης σου, τα καλά σου!

Και πίσω από κάτι χαμόκλαδα παραμέρισε ο Κυβερνήτης και φόρεσε την επίσημη στολή του.

Ζύγωναν στον Αϊ-Γιώργη.

-Πού θα καταλύσουμε απόψε; ρωτάει ο Καποδίστριας το Γέρο.

-Στου δεσπότη, αποκρίνεται εκείνος.

-Πρέπει να φροντίσω λοιπόν να πληρωθούν όλα τα έξοδα, είπε ο κυβερνήτης.

-Ποια έξοδα; ρωτάει ο Γέρος.

-Της τροφής μας και της τροφής των αλόγων.

-Και ποιος πληρώνει τέτοια έξοδα; Ο δεσπότης αγαπάει το καλό φαί και θα μας έχει απ' όλα.

-Δεν τα πληρώνετε εσείς, φώναξε θυμωμένος ο Καποδίστριας, γι' αυτό παραπονιέται εξ αιτίας σας ο λαός.

-Και τι έχει να κάνει ο λαός με το τραπέζι του δεσπότη; ρωτά ο Γέρος.

-Τι έχει να κάμει; φωνάζει πάλι σε ψηλό τόνο ο κυβερνήτης. Μόλις θα φύγουμε αύριο, θα ζητήσουν από τους χωριάτες να πληρώσουν τα έξοδα του κυβερνήτη, και το χειρότερο, θα τα συνάξουν διπλά. Έτσι είστε συνηθισμένοι εσείς.

Ο Κολοκοτρώνης γέλασε με όλη του την καρδιά, λέγοντας:

-Μια φορά, έπεσε ένας ποντικός σ' ένα πιθάρι γεμάτο λάδι και πνίγηκε. Ο νοικοκύρης τον βρήκε ύστερα από δυο μέρες και την ώρα που τον τράβαγε, φώναξε η νοικοκυρά: "Πρόσεξε μη στάξει η ουρά του μέσα και βρομίσει το λάδι!"

-Τι σχέση έχει ο μύθος σου με τα έξοδα του δεσπότη; ρωτά ο Καποδίστριας.

-Μεγάλη, Εξοχότατε! γιατί, είτε πληρώσουμε, είτε όχι, ο δεσπότης θα συνάξει τα γρόσια. Τα δικά μας έξοδα είναι το λάδι της ουράς του ποντικού.

Αλλά ο Καποδίστριας πλήρωσε τα έξοδα του δεσπότη

Τα ονόματα των ζώων

Το Μαυρέλι είναι ένα ορεινό χωριό του νομού Τρικάλων, φωλιασμένο σε μια βουνοκορφή των Αντιχασίων. Ο Σύλλογος των Απανταχού Μαυρελιωτών είχε την καλοσύνη να μας στέλνει την οχτασέλιδη εφημερίδα του κι εμείς ανταποδίδουμε στέλνοντάς τους τη δική μας. Στο τελευταίο φύλλο της, σε ανυπόγραφο άρθρο, αναγράφονται τα ονόματα των ζώων... "Για να μην ξεχνάμε την πολύ ωραία καταγωγή μας και τις εμπειρίες που αυτή μας άφησε στο πέρασμα του χρόνου", γράφουν. Επειδή κι εμείς τα ίδια βιώματα έχουμε από τα παιδικά μας χρόνια, αξίζει τον κόπο να τα δούμε, σε ποια τελοσπάντων ταιριάζουμε και σε ποια όχι.

1) Ονόματα γιδιών από το χρώμα του τριχώματος και από τη μορφή των κεράτων

Μπάλια, με μαύρο χρώμα του τριχώματος.

Γκόρμπα, με σκούρο μαύρο χρώμα.

Φλώρα, με τρίχωμα λευκό.

Κανούτα, με γκρίζο χρώμα.

Ασπροκάντα, με γκρίζο ανοιχτό χρώμα.

Μούργκα, έχει γκρίζο σκούρο χρώμα.

Μπάρτζια, έχει σκούρο κοκκινωπό χρώμα.

Ρούσσα, με καστανό τρίχωμα και άσπρο κεφάλι.

Γκέσα, με τρίχωμα μαύρο στο σώμα και λευκό κεφάλι.

Φλωροκανούτα, με ανάκατες άσπρες και γκρίζες τρίχες.

Μούσκα, με μαύρο τρίχωμα και και άσπρο γενάκι.

Λιάρα, ασπρόμαυρο τρίχωμα.

Σιούτα, χωρίς κέρατα.

Ορθοκέρα, όταν τα κέρατα είναι όρθια.

Πισοκέρα, όταν τα κέρατα είναι πίσω.

Στριφτοκέρα, όταν τα κέρατα είναι όρθια σαν μπούκλες.

2) Ονόματα στα πρόβατα (από τα σημάδια στα αυτιά)

Μπροστοκλείδα, κόβεται με χαρακιά κάτω από το μπροστινό μέρος του αυτιού.

Πισοκλείδα, κόβεται με χαρακιά στο πίσω μέρος του αυτιού.

Ξουράφτικο, αφαιρείται το εσωτερικό μέρος της άκρης του αυτιού.

Κόκκα, το αυτί κόβεται σε γωνία, μπροστά προς το πρόσωπο.

Φουρκόφτικο, η άκρη του αυτιού κόβεται διχάλα, σαν της φούρκας.

Τρυπόφτικο, γίνεται μια τρύπα στο αυτί.

Κουτσάφτικο, όταν κόβεται η μύτη του αυτιού.

Σκίζάφτικο, όταν γίνεται μια σχισμή στο ένα αυτί.

Βαγιάφτικο, όταν κόβονται τα νεύρα του αυτιού και φαίνεται σαν κρεμασμένο.

3) Ονόματα βοοειδών

Βαμπούλης, το ολόασπρο σε τρίχωμα βόδι.

Γαλάνης, βόδι με ασπριδερό χρώμα τριχώματος.

Δαμάλα, η νεαρή αγελάδα 1-2 ετών.

Δαμάλι, ο νεαρός ταύρος 1-2 ετών.

Καράσκω, αγελάδα με μαύρο τρίχωμα.

Μελισσό, το βόδι με σταχτόχρωμο τρίχωμα.

Μπουγάς, ο νεαρός ταύρος που προορίζεται για αναπαραγωγή.

Πατωλός, βόδι με εμπρός οριζόντια κέρατα.

Τσαπούλης, βόδι με κυκλικά προς τα εμπρός κέρατα.

Τσιούγκρος, βόδι με σπασμένο το ένα κέρατο.

Η φιλοπατρία του Πλαστήρα

Ο Νίκος Πλαστήρας δεν ήταν πολιτικός. Ήταν στρατιώτης και μόνη του έγνοια ήταν η σωτηρία της πατρίδας. Αυτό διαπιστώνεται και από μια ομιλία του προς τους στρατιώτες του συντάγματός του, που έκαμε την 1η Μαΐου 1919, την οποία διέσωσε η μεγάλη συγγραφέας και φίλη του ιδίου και του Ελευθερίου Βενιζέλου, Πηνελόπη Δέλτα¹.

"Φωνάζετε, "Ζήτω ο πόλεμος" και όμως μέσα σας κανένας δε θέλει να πολεμήσει. Μα μήπως εγώ το θέλω; Στρατιώτες είστε σεις, στρατιώτης κι εγώ. Πως φορώ τις επωμίδες; Αυτές είναι για να με γνωρίζετε πως είμαι ο συνταγματάρχης σας. Το ίδιο είμαστε εμπρός στο κανόνι. Πολεμάτε, λέτε, τρία χρόνια και κουρασθήκατε. Εγώ δέκα χρόνια πολεμώ. Από τους ευζώνους μου τι μ' έμειναν; Τριάντα πέντε! Τους άλλους τους σκόρπισε ο θάνατος. Από φίλους μου αξιωματικούς, πόσοι έμεινα; Κανένας! Όλους τους πήρε το βόλι. Γιατί λοιπόν να θέλω πόλεμο;

"Και όμως θα πολεμήσω, σαν έρθει η ώρα και θα πολεμήσετε κι εσείς γιατί το θέλει η πατρίδα. Σας είπαν λαοπλάνοι να τους ψηφίσετε για να σας αποστρατεύσουν και σας οδήγησαν στον αιματηρότερο πόλεμο που κάνατε ποτέ, και σας μουντζούρωσαν το μέτωπο και σας και της Ελλάδας όλης. Εγώ δεν σας υπόσχομαι αποστράτευση. Εγώ σας λέγω πως μπορεί να ξαναπολεμήσετε. Ούτε θα σας ρωτήσω, αν θέλετε να πολεμήσετε, παρά θα σας πάγω, σαν έλθει η ώρα, και με τη βία ακόμα, στη φωτιά. Την Ελλάδα, από το αυτί θα την αρπάξουμε και θα τη σώσουμε, θέλει δε θέλει. Και θα τη σώσετε σεις, και θα πολεμήσετε καλά, όταν είναι ανάγκη και το θέλει η πατρίδα".

Τότε, γράφει η Δέλτα, ξέσπασε ο στρατός ολόκληρος σε βροντερά "Ζήτω" φωνάζοντας: "Πήγαινε μας όπου θέλεις! Σε σένα έχουμε εμπιστοσύνη! Ζήτω ο πόλεμος!"

Σημείωση: 1. Η Πηνελόπη Δέλτα αυτοκτόνησε, τον Απρίλη του 1941, όταν είδε τους Γερμανούς να μπαίνουν στην Αθήνα, και άφησε εντολή στις θυγατέρες της να τη θάψουν σε μια γωνιά του κήπου της.

Τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Γεωργίου Καραϊσκάκη

Την Κυριακή 28 Ιανουαρίου έγιναν τα αποκαλυπτήρια του έφιππου ανδριάντα του Στρατάρχη της Ρούμελης Γεωργίου Καραϊσκάκη, που τοποθετήθηκε σε μεγαλοπρεπές μαρμαρίνο βάθρο στην κεντρική πλατεία της Καρδίτσας. Ο ανδριάντας κατασκευάστηκε σε συνεργασία του Δήμου Καρδίτσας, της Περιφέρειας Θεσσαλίας, της ΤΕΔ Καρδίτσας και της Μητρόπολης Θεσσαλιώτιδος, οι οποίοι συνέβαλαν και στη δαπάνη της κατασκευής. Η αποκάλυψη έγινε με επίσημη τελετή την οποία παρακολούθησε πλήθος Καρδισσιωτών. Εκφωνήθηκαν λόγοι και κατατέθηκαν στέφανοι, ενώ ακολούθησαν χοροί από παραδοσιακά συγκροτήματα. Κεντρικός ομιλητής ήταν ο τ. δήμαρχος Δομήνικος Βερίλλης, στον οποίο αποδίδεται και η πατρότητα της ιδέας να τιμηθεί ο ήρωας

και από την Καρδίτσα με έναν αξιοπρεπή ανδριάντα. Πράγματι, ο έφιππος ανδριάντας του Καραϊσκάκη είναι εντυπωσιακός και παριστάνει τον ήρωα σε ορμητική κίνηση. Μοιάζει να θέλει να μας ταρακουνήσει, να μας ειπεί: "Αποτινάξτε τη νάρκη, κουνηθείτε..."

Ο Καραϊσκάκης δεν είναι μόνο ο ήρωας που έσωσε την επανάσταση του '21 από την καταστροφή. Για εμάς τους Αγραφιώτες είναι ο δικός μας άνθρωπος, ο δικός μας ήρωας. Αν και πέρασαν σχεδόν διακόσια χρόνια από το θάνατό του, σε κάθε βουνοκορφή, κάθε βρυσούλα και κάθε πέτρα των Αγράφων είναι γραμμένο το όνομά του. Γι' αυτό και του αποδίδουμε ιδιαίτερη τιμή.

Δεν έλειψαν βέβαια και οι ...κρίσεις των συμπολιτών για τη αρτιότητα του αγάλματος. Άλλος βρίσκει μεγάλη

την ουρά του αλόγου, άλλος ότι ο καβαλάρης δεν μοιάζει και τόσο με τον Καραϊσκάκη, ενώ οι περισσότεροι εστίασαν τη κριτική τους στο καλλιμάρμαρο βάθρο, το οποίο σχολιάζει και ο φίλος ποιητής Μάρκος Παππάς με τους παρακάτω στίχους:

Οι πλακερές οι πέτρες απ' την Κάρυστο
και το μπετό, το βλέπω, είναι ξένα,
δε λογαριάσαμε την περηφάνια σου
μικροαστό σε κάναμε κι εσένα.

Το ξέρω σταυραϊτέ πως νιώθεις άβολα,
μα μη φωνάζεις, μη μας βρίζεις, σε ικετεύω,
προχθές κάποιος μου είπε πως σε άκουσε
που φώναζες και είπες: θα κατέβω...

Φωτογραφία στην 1η σελ.

Ο καθηγητής Γλωσσολογίας του Παν/μίου Αθηνών Χριστόφορος Χαραλαμπίκης για το Ζωγλόπι

Τα "Ζ.Χ." βρίσκονται κατατεθειμένα στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος καθώς και στην ιστοσελίδα www.zwglori.gr του διαδικτύου, και έχουν γίνει προσβάσιμα σε όλους.

Τελευταία, η συγχωριανή μας Ελένη Βασιλείου Καραγιάννη, φιλόλογος και διπλωματική υπάλληλος του Υπουργείου Εξωτερικών, απηύθυνε ερώτηση, μέσω Ίντερνετ, στον διακεκριμένο γλωσσολόγο, καθηγητή του Παν/μίου Αθηνών κ. Χριστόφορο Χαραλαμπίκη σχετικά με τη γλωσσική καταγωγή του τοπωνύμιου "Ζωγλόπι".

Η απάντηση του κ. Χαραλαμπίκη:

Christoforos Charalambakis <ccharala@phil.uoa.gr> Feb 14 at 10:30 AM
To Eleni Karayianni

Αγαπητή κ. Καραγιάννη,

ευχαριστώ για το ιμέλ σας και τα καλά σας λόγια. Προσωπικά δεν έχω καμιά αμφιβολία ότι το τοπωνύμιο του χωριού σας είναι ξενικής προέλευσης. Από τις ετυμολογίες που αναφέρονται στην έρευνα του Λάμπρου Γριβέλλα: « Δύο νέα στοιχεία για το Ζωγλόπι» (αναφορά στην ετυμολογία του τοπωνύμιου) στα "Ζωγλοπιτικά Χρονικά" η επικρατέστερη είναι του Max Vasmer, Die Slaven in Griechenland. Η παρακάτω ετυμολογία του είναι δύσκολο να αντικρουστεί: Προέρχεται από το σλαβικό *Zaglobъ = που βρίσκεται πίσω από το βαθούλωμα, το κοίλωμα του εδάφους, τη σπηλιά.

Να είστε καλά

Χρ. Χαραλαμπίκης

Ο κ. Χαραλαμπίκης αναφέρεται στο φύλλο 93/2015 των «Ζ.Χ.»

Η μάστιγα των αγριόχοιρων!

Σαν να μην έφταναν όλα τα άλλα δεινά που προέκυψαν τα τελευταία χρόνια στα χωριά μας, τελευταία ενέσκηψαν και τα αγριογούρουνα! Οι ελάχιστοι ηλικιωμένοι που απόμειναν στο χωριό, με τα χίλια βάσανα καλλιεργούσαν ένα κηπάκι για τις ατομικές ανάγκες τους σε

ζαρζαβατικά και ένα αμπελάκι για να φιλεύουν το καλοκαίρι τα εγγονάκια τους με σταφύλια. Τώρα τελείωσαν κι αυτά. Κοπάδια αγριόχοιρων κατεβαίνουν από τα βουνά και εξολοθρεύουν τα πάντα. Κυκλοφορούν άφοβα στους δρόμους, φτάνουν ως τις αυλές των σπιτιών, και οι κάτοικοι παραμένουν ανίσχυροι να τα αντιμετωπίσουν. Επειδή ο υπερπληθυσμός τους έχει φτάσει σε επικίνδυνο σημείο, το μόνο μέτρο που επιβάλλεται να ληφθεί, είναι να επιτραπεί το κυνήγι των αγριόχοιρων όλες τις εποχές του έτους. Έτσι μόνο μπορεί να αποφευχθεί η απόλυτη ερήμωση των χωριών μας.

Ένα σπίτι που ζεσταίνει μόνο που το βλέπεις

Ηλίας Προτόπουλος

Για να είμαστε λίγο και στην επικαιρότητα με το κρύο, που καιρός ήταν να έρθει. Στη ζωή μας και, λίγο πολύ, το είχαμε ξεχάσει πώς αληθινά ήταν, λόγω της πλαστής ευμάρειας και του θηνού πετρελαίου που καίγαμε τα περασμένα χρόνια. Το κρύο επίσης είναι και μια αφορμή πώς και με ποια υλικά έχτιζαν τα σπίτια μας οι ασιδείς εργολάβοι, που είναι είτε σαν ψυγεία το χειμώνα, είτε σαν φούρνοι μικροκυμάτων το καλοκαίρι.

Καταστάσεις δηλαδή που ποτέ δεν αντιμετώπισαν οι άνθρωποι που έχτιζαν τα σπίτια τους με πλιθιά που ζύμωναν με το χώμα της αυλής τους, όπως στα Ραφτέικα, κοντά στο χωριό της Ραχούλας της Καρδίτσας, απ' όπου και η φωτογραφία, πρόκληση για κάθε ενδιαφερόμενο να βρει τρόπο να αλλάξει ριζικά τη ζωή του ξεκινώντας από το σπίτι του.-

Τους παλιούς "καλούς" καιρούς!

Ο von Karagian του F/B- κατά κόσμο Φώτης Καραγιάννης - συντοπίτης από το Μαστρογιάννη, νοσταλγεί τους παλιούς "καλούς" καιρούς, τότε που "σύρμα πάνω, σύρμα κάτω" πήγαινε το "μαντάτο" από Ραχούλα σε Μαστρογιάννη, Κούτσουρο, Καταφύγι κ.λ.π., και γράφει:

Απομεινάρια μίας άλλης εποχής

Στο διπλανό χωριό στην Ραχούλα ήταν το κέντρο, και κάθε ζευγάρι μονοτήρων (φλιτζάνια) πήγαινε τη γραμμή στα διπλανά χωριά και οικισμούς.

Το κέντρο της Ραχούλας εξυπηρετούσε τα χωριά Αμάραντο και Καταφύγι, και τους οικισμούς Κούτσουρο και Χάνια.

Μπάξι, Αντριά μ', μπάξι!

Για του λόγου το αληθές, τον παροιμιόμυθο αυτό μου τον θύμισε η εξαίρετη λαογράφος Άννα Κουσιάντζα, που γράφει στο Φ/Μ μια παραπλήσια ιστορία για τον "Αντριά". Λοιπόν:

Παραμονή του Αγιαντρέα κάποιος ...σιταπηνίσος με το γιό του, τον Αντρέα, κατέβαιναν για την πόλη και τους πήρε η νύχτα στο χωριό. Αγριόκαιρος, άρχισε να χιονίζει και ο πατέρας θυμήθηκε κάποιον παλιό φίλο και χτύπησε την πόρτα του για να ξενυχτίσουν. Τους καλοδέχτηκε ο άνθρωπος, έστρωσε η γυναίκα του τραπέζι και κάλεσε τους μουςαφραίους να φάνε. Ο πατέρας καλόφαγε, μα ο Αντρέας, ντροπαλός καθώς ήταν, τσίμπησε σαν πουλάκι! Πέρασε η ώρα με την κουβέντα και έπεσαν όλοι για ύπνο. Τον Αντρέα όμως τον έκοψε η πείνα, έσυρε τον τρουβά του κάτω από τα σκεπάσματα και άρχισε να τρώει με λαιμαργία. Εκείνη την ώρα ο σπιτονοικοκύρης βγήκε στο μπαλκόνι, είδε το χιόνι να πέφτει πυκνό και μονολόγησε δυνατά: "Μπάξι, Αντριά μ', μπάξι!", εννοώντας, φυσικά, τον Άγιο Ανδρέα που ξημέρωνε η γιορτή του. Ακούγοντάς τον ο νεαρός Αντρέας, νόμισε πώς απευθύνεται σ' εκείνον και είπε: " Ε, ωρέ, αν μπάξου κι αν δε μπάξου, απ' τον τρουβά μ' τρώω!".

Έγραψαν στο Φ/Μ για το φύλλο 104 των "Ζ.Χ."

• **Κώστας Σπανός** Συγχαρητήρια! Να τα φτάσετε στα 200.

• **Θωμάς Κατσακιώρης** ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ για την εφημερίδα σας, είχα την ευκαιρία να διαβάσω το προηγούμενο τεύχος και εντυπωσιάστηκα. Θεωρώ πως είναι ένα έντυπο που διαβάζεται από τον καθένα, ότι ηλικία και αν έχει. ΜΠΡΑΒΟ!

• **Constantinos Zacharopoulos** Εξαιρετικής ποιότητας εφημερίδα, να θυμούνται οι παλαιοί, να μαθαίνουν οι νέοι και όχι μόνον. Επίσης άριστη ποιότητα εκτύπωσης.

